

Effekter av subventionerade anställningar på lärande och integration - lärdomar från en randomiserad försöksverksamhet

Arbetsförmedlingen

Författare: Petter Helgesson, Petra Ornstein och Magnus Rödin

Datum: 2023-04-24

Diarienummer: Af-2022/0085 6784. Arbetsförmedlingen Analys 2023:6

Innehåll

1	Sammanfattning och slutsatser	7
2	Inledning	9
3	Bakgrund	10
3.1	Försöksverksamheten Jämställd etablering	11
3.2	Subventionerade anställningar, arbetsmarknadsrelevant lärande och integration	12
3.2.1	Arbetsmarknadsinträde och lärande	13
3.2.2	Arbetsmarknadsinträde och integration.....	14
4	Empirisk metod	15
4.1	Experimentupplägg för att skilja samband från effekter	16
4.2	Effekten av att ha erbjudits behandling.....	16
4.3	Effekten av att gå från att inte ha jobb till att ha jobb	16
4.4	Faktorer som kan påverka lärande och integration utöver arbete	17
5	Enkätundersökningen	18
5.1	Urval	19
5.2	Enkätutskick och bortfall.....	19
5.3	Enkätfrågor med fokus på lärande och integration	22
5.3.1	Enkätfrågor om lärande	23
5.3.2	Enkätfrågor om integration	24
6	Deskriptiv statistik.....	25
6.1	Data som används i rapporten.....	25
6.2	Enkät svar om lärande och integration	26
6.2.1	Enkät svar om lärande	26
6.2.2	Enkät svar om integration	27
6.3	Finns det ett positivt samband mellan att vara i arbete och lärande och integration?.....	28
6.4	Finns det skillnader i arbetslivssituation mellan behandlingsgrupp och kontrollgrupp.....	30
6.4.1	Skillnader i arbetslivssituation mellan grupper av deltagare	33
7	Effekter av arbetsmarknadsinträde på upplevt lärande och integration.....	35
7.1	Effekter av arbetsmarknadsinträde på upplevt lärande	35
7.1.1	Effekt av arbetsmarknadsinträde på lärande för olika grupper av individer	40
7.2	Effekt av arbetsmarknadsinträde på integration.....	42
7.2.1	Effekt av arbetsmarknadsinträde på integration för olika grupper av individer.....	44
8	Diskussion och slutsatser	46

Referenser	50
Appendix A - enkätfrågor.....	52
Appendix B – metod, bortfall och indexkonstruktion.....	56
Enkätutformning, urval och datainsamling.....	56
Bortfallsanalys	56
Index i syfte att fånga lärande respektive integration	57
Inkluderade indikatorer.....	57
Bortfall	58
Arbetsmarknadsrelevant lärande	59
Appendix C – Empirisk strategi	61
Appendix D - Resultat	62

1 Sammanfattning och slutsatser

Syftet med denna rapport är att svara på frågan om subventionerade anställningar ger ett ökat lärande och kan bidra till en stärkt integration. Det är en viktig pusselbit för att förstå i vilken grad nyanlända ska erbjudas arbetslivsinriktat stöd och hur det stödet bör utformas. Samtidigt är detta område relativt utforskat och det saknas kunskap om vad som händer med individer som gör sitt arbetsmarknadsinträde via subventionerade anställningar.

Det är i vanliga fall mycket svårt att undersöka om och hur ett arbetsmarknadsinträde påverkar personer som kommer ut på arbetsmarknaden, eftersom det finns systematiska skillnader mellan individer som arbetar och inte arbetar. För att komma runt denna utmaning använder vi oss i denna rapport av en enkätundersökning riktad till deltagare i försöksverksamheten Jämställd etablering.¹ Målgruppen för projektet var flyktinginvandrare och andra skyddsbehövande, samt deras anhöriga, som haft uppehållstillstånd i max fyra år.

I försöksverksamheten skapades med hjälp av randomisering två grupper av arbetssökande som hade samma förutsättningar att nå arbete och utbildning. En av grupperna fick utöver ordinarie stöd ta del av ett utökat matchningsstöd vilket ledde till att fler i denna grupp gjorde ett arbetsmarknadsinträde, mestadels i form av introduktionsjobb och extratjänster. Detta innebär att vi har enkätsvar från två grupper som liknar varandra i allt väsentligt men där en av grupperna har erbjudits en matchningsinsats och därefter i högre utsträckning gjort ett arbetsmarknadsinträde. Effekter av att arbeta i en subventionerad anställning på lärande och integration kan därmed studeras genom att jämföra enkätsvaren för individer som erbjöds att ta del av matchningsinsatsen med svar från de individer som fortsatte med ordinarie stöd.

¹ Många av de som arbetade med Jämställd etablering bidrog på olika sätt till enkätundersökningen. Tre av fyra respondenter läste och besvarade enkäten på arabiska, persiska eller engelska. Vi vill rikta ett särskilt tack till Tarik Affroukh, Ghiadaa Hady, Sanaz Haghighi, Aso Noursratpour och Anna Wilder, som möjliggjorde detta.

Rapportens huvudsakliga slutsatser är att ett inträde på arbetsmarknaden genom en subventionerad anställning:

- Har en positiv effekt på arbetsmarknadsrelevant lärande, som till exempel kunskaper i svenska.
- Har en positiv effekt på integration för kvinnor, till exempel att känna sig mer hemma i Sverige och oftare ta del av nyheter på svenska.

Slutsatserna pekar mot att:

- En snabb arbetsmarknadsetablering via en subventionerad anställning är gynnsamt för individens utveckling, vilket i sig bör öka individens chans att därefter gå vidare mot en mer varaktig förankring på arbetsmarknaden.
- Effekten av subventionerade anställningar skulle kunna öka och breddas genom att de i högre utsträckning riktas till utrikesfödda kvinnor i målgruppen.

2 Inledning

Att snabbt komma i arbete framhålls ofta som en av de viktigaste faktorerna för nyanländas integration i det svenska samhället. Den svenska arbetslinjen positionerar jobb som motpolen till utanförskap, segregation, fattigdom och samhällsproblem. För arbetssökande med en svagare ställning på arbetsmarknaden finns möjlighet till subventionerade anställningar som ett sätt att underlätta arbetsmarknadsinträdet. Det finns också evidens för att denna form av stödåtgärd har goda effekter på övergångar till osubventionerat arbete (Card m.fl., 2018; Forslund m.fl., 2004). De positiva effekterna gäller dock främst för anställningsstöd som är mer lika osubventionerade arbeten och det är inte säkert att de gäller för anställningar med hög subventionsgrad och som sker i offentlig verksamhet. På så vis finns väldigt lite kunskap om både kortsiktiga och långsiktiga effekter av de anställningsstöd med mycket hög subventionsgrad som använts under de senaste åren mot målgruppen nyanlända arbetssökande, exempelvis introduktionsjobb och extratjänster.

En viktig pusselbit som kan ge förståelse för dessa effekter är vad det innebär för en individ att arbeta i en subventionerad anställning. Det finns flera tänkbara förklaringar till varför ett arbetsmarknadsinträde via en subventionerad anställning skulle kunna öka chanserna för långsiktig arbetsmarknadsintegrering. En viktig faktor är i vilken grad arbetsmarknadsinträdet leder till att individen utvecklas och lär sig saker, vilket i nationalekonomiska termer kan uttryckas som att individen ökar sitt humankapital. För nyanlända kan inträdet förväntas vara av ännu större vikt, åtminstone i den mån arbetsdagen inkluderar kontakt med svenska språket och svensk arbetsplatskultur. Färdigheter i svenska och kännedom om svensk arbetsmarknad verkar komplementärt till det humankapital nyanlända har med sig från sitt hemland, så att de i högre grad kan nyttja det i Sverige. Att arbeta och att delta på en arbetsplats kan också på ett bredare plan öka individernas integration i det svenska samhället, vilket i sig skulle kunna öka chansen till mer varaktiga anställningar. Men det finns också studier som indikerar motsatsen, till exempel att "enkla jobb" innebär mindre lärande och att ett tidigt arbetsmarknadsinträde till viss del kan tränga undan språkutbildning (Eurostat, 2020; Arendt, 2019; Arendt m.fl., 2020).

Syftet med denna rapport är att svara på frågan om ett arbetsmarknadsinträde i form av en subventionerad anställning leder till ett ökat lärande och integration. Analysen baseras på svaren från en enkätundersökning som genomfördes med deltagare i försöksverksamheten Jämställd etablering. Målgruppen för projektet var flyktinginvandrare och andra skyddsbehövande, samt deras anhöriga, som haft uppehållstillstånd i max fyra år. Enkäten skickades till ett urval på 3221 individer och svarsfrekvensen nådde 66 procent. I enkäten ställdes frågor om lärande och integration kopplade till den aktivitet individen deltog i. Angående lärande ställdes bland annat frågor om individen i aktiviteten fick lära sig något nytt, pratade svenska och fick lära sig saker som är bra att kunna på andra arbeten. Vad gäller integration

ställdes frågor om individen kände sig hemma i Sverige, kan göra sig förstådd på svenska, tar till sig nyheter på svenska och så vidare.

Utifrån vad vi känner till finns inga tidigare studier som undersöker i vilken mån ett arbetsmarknadsinträde i form av en subventionerad anställning innebär ett ökat lärande, och endast mycket få studier som undersöker eventuella effekter på ökad integration. Detta är empiriska frågor med stor policyrelevans för arbetsmarknadspolitiken som både kan ge en bättre förståelse för i vilken grad nyanlända ska erbjudas arbetslivsinriktat stöd och hur det stödet bör utformas.

Att det finns så få studier kan bero på att det i vanliga fall är mycket svårt att undersöka om ett arbetsmarknadsinträde leder till ökat lärande, eftersom det kan finnas systematiska skillnader mellan individer som arbetar och inte arbetar. Genom att utgå från deltagare i Jämställd etablering har vi två grupper av arbetssökande som inledningsvis hade liknande bakgrundsegenskaper och förutsättningar men där den ena gruppen, på grund av att de deltog i matchningsinsatsen, i högre grad gjort ett arbetsmarknadsinträde. Eventuella skillnader i lärande och integration mellan individer i dessa två grupper kan därmed tolkas som effekter av att ha tagit del av en intensifierad matchningsinsats som ökade sannolikheten att ha arbetat i en subventionerad anställning.

Rapporten är disponerad enligt följande: I nästa avsnitt ges en bakgrund till projektet Jämställd etablering och en beskrivning av tidigare studier kopplade till subventionerade anställningar, och på vilket sätt ett deltagande i en sådan anställning kan påverka individens lärande och upplevd integration. I avsnitt 4 beskrivs den empiriska metod som används för att mäta effekterna av ett arbetsmarknadsinträde på lärande och integration medan enkätundersökningen presenteras i avsnitt 5. Avsnitt 6 redovisar deskriptiv statistik och avsnitt 7 effektskattningar för arbetsmarknadsinträde och lärande respektive integration. Rapporten avslutas med diskussion och slutsatser i avsnitt 8.

3 Bakgrund

De resultat som presenteras i denna rapport baseras till stor del på en enkätundersökning som skickades ut till nyanlända arbetssökande som deltog i projektet Jämställd etablering. I avsnitt 3.1 nedan beskrivs projektet och den metod Matchning från dag 1 som erbjöds till ett slumpmässigt urval av deltagarna. Därefter sammanfattas i avsnitt 3.2 tidigare forskning kopplat till subventionerade anställningar och vilka följer ett arbetsmarknadsinträde genom en sådan anställning kan tänkas ha på individens fortsatta lärande och integration i den svenska samhället.

3.1 Försöksverksamheten Jämställd etablering

Projektet Jämställd etablering medfinansierades av Europeiska socialfonden och genomfördes på 16 platser i landet mellan 2019 och 2021. Målgruppen var flyktinginvandrare och andra skyddsbehövande, samt deras anhöriga, som haft uppehållstillstånd i max fyra år. I projektet utvärderades Matchning från dag 1, en metod som särskilt utformats för att kunna matcha arbetssökande som står långt bort från arbetsmarknaden. Hela projektet genomfördes med en aktiv styrning mot att hela tiden prioritera resurser till de arbetssökande som hade störst stödbehov. Av projektets 7 087 deltagare erbjöds 3 625 slumpmässigt utvalda att ta del av projektets arbetssätt medan resterande 3 462 fortsatte med stöd från ordinarie verksamhet. Av de 3 625 var det 3 012 arbetssökande som tog del av projektets insatser och av dessa var 44 procent i arbete eller studier 18 månader efter att de tackat ja till att delta.

Insatsen Matchning från dag 1 startar med en bred kartläggning av vad den arbetssökande kan och vill, med fokus på att fånga upp även informell kompetens och personliga egenskaper. Med utgångspunkt i vilka yrken de arbetssökandes vill jobba i rekryterar arbetsförmedlarna intresserade arbetsgivare och matchar arbetssökande mot lediga jobb baserat på både formell och informell kompetens samt personliga egenskaper. På så vis utförs det mesta av arbetet i metoden av arbetsförmedlaren och tanken är att den arbetssökande deltar i ett kartläggningsmöte och att nästa kontakt först sker i samband med intervju med arbetsgivare. Statistik som presenteras i Arbetsförmedlingen (2022a) visar också att arbetssökande som erbjöds matchningsinsatsen i genomsnitt endast fått 0,7 fler kvalitativa kontakter jämfört med arbetssökande som fortsatte med ordinarie stöd.

Matchningsarbetet följdes kontinuerligt upp för att säkra att deltagare som stod långt från arbetsmarknaden skulle ges möjlighet att ta del av insatsen och, väl inne i insatsen, få ta del av insatsens alla steg. Ett statistiskt bedömningsverktyg som delade upp arbetssökande efter jobbchans användes för att löpande ge återkoppling till arbetsförmedlarna att de även lyckades nå resultat för arbetssökande som stod längst bort från jobb.

Effektutvärderingen jämför hur det gått för arbetssökande som erbjöds matchningsinsatsen och arbetssökande som fortsatte ta del av Arbetsförmedlingens ordinarie stöd. Resultaten visar att det utvärderade arbetssättet ökar sannolikheten att vara i arbete och studier med ungefär åtta procentenheter. Skillnaden mellan grupperna består helt av ökade övergångar till subventionerade anställningar som introduktionsjobb och extratjänster. De positiva effekterna gäller för både kvinnor och män och för de som står närmare och längre ifrån arbetsmarknaden.

För en utförlig presentation av projektet och mer detaljerade analyser hänvisas till projektets slutrapport (Arbetsförmedlingen, 2022a) och kostnadsrapport (Arbetsförmedlingen, 2022b).

3.2 Subventionerade anställningar, arbetsmarknadsrelevant lärande och integration

Arbetsförmedlingen har i flera nyligen genomförda försöksverksamheter funnit evidens för att det med rätt utformade metoder går att matcha ut nyanlända arbetssökande till subventionerade arbeten, och att detta även gäller för arbetssökande med begränsad arbetslivserfarenhet och som saknar eller har låg utbildning (Dahlberg m.fl., 2020; Fogelgren m.fl., 2021; Arbetsförmedlingen, 2022a).

I forskningslitteraturen finns generellt ett starkt stöd för att subventionerade anställningar har positiv effekt på övergången till arbete utan stöd (Card m.fl., 2018). Dock är det oklart i vilken grad denna evidens gäller för subventionerade anställningar som extratjänster och introduktionsjobb där subventionsgraden ofta ligger på mellan 80-100 procent, och där extratjänster framförallt förekommer inom offentlig verksamhet. Till exempel har tidigare studier visat avsaknad av positiva eller till och med negativa effekter för anställningsstöd inom offentlig sektor (Butschek och Walter, 2014; Card m.fl., 2018; Clausen m.fl., 2009). I en studie som fokuserar på insatser till utrikesfödda finner Butschek och Walter (2014) positiva effekter för subventionerade arbeten i privat sektor men negativa eller nolleffekter för offentliga jobb. Ett undantag är Mörk m.fl. (2021) som utvärderar de så kallade Stockholmsjobben och hittar positiva effekter på att vara sysselsatt tre år efter anställningens slut för individer som haft kommunala arbetsmarknadsanställningar på ordinarie arbetsplatser som förskolor och i äldreomsorgen. Däremot hittar författarna negativa effekter för individer som på olika sätt jobbade med gatumiljön i anställningar som skapades specifikt för insatsen. I Arbetsförmedlingen (2022c) görs en deskriptiv beskrivning av deltagare i extratjänster som visar att endast en liten andel går vidare till annan subventionerad eller osubventionerad anställning.

Många av de jobb som skapats i projekt som Jämställd etablering (Arbetsförmedlingen, 2022a) är kraftigt subventionerade och även om kvalifikationsgraden varierar handlar det huvudsakligen om mindre kvalificerade arbetsuppgifter. En viktig fråga blir därmed om dessa jobb leder till varaktiga anställningar och en fast förankring på arbetsmarknaden. Den frågan kan på sikt besvaras av mer långsiktiga utvärderingar som har tillgång till längre uppföljningsperiod. En relaterad fråga, som denna rapport försöker svara på, är på vilket sätt arbete i en subventionerad anställning leder till att individer utvecklas, ökar sitt humankapital, blir bättre på att prata svenska och upplever sig mer integrerade i det svenska samhället. Frågan handlar på så vis om tänkbara mekanismer för varför en subventionerad anställning ökar eller inte ökar sannolikheten för att individen ska få en mer varaktig anknytning till arbetsmarknaden. Detta är en viktig pusselbit för att förstå i vilken grad nyanlända ska erbjudas arbetslivsinriktat stöd och hur det stödet bör utformas.

3.2.1 Arbetsmarknadsinträde och lärande

Lärande centralt för nyanlända

Humankapital är endast delvis överförbart mellan länder. Att byta land i vuxen ålder innebär därmed en humankapitalförlust, eftersom delar av tidigare intjänat humankapital inte är överförbart till det nya landet (Chiswick, 1978). Många främmande språk har exempelvis liten betydelse i mottagarländerna. Begränsad internationell överförbarhet verkar även vara fallet vad gäller andra färdigheter som invandrare förvärvat genom både arbete och formell utbildning i hemlandet. Invandrare med höga nivåer av humankapitalinvesteringar från hemlandet får därför lägre utdelning från dessa i mottagarlandet, jämfört med utdelningen på motsvarande investeringar om de hade genomförts i mottagarlandet (Chiswick och Miller, 2009). Detta innebär även att nyanländas löner är sammanpressade; oavsett utbildning och karriär i hemlandet kan de erbjuda mycket begränsat humankapital på mottagarlandets arbetsmarknad. Över tid på den nya arbetsmarknaden blir invandrare bättre på att maximera avkastningen på ursprungslandets färdigheter genom olika typer av inläring. Dessa inkluderar – i tillägg till formell utbildning – att ackumulera information om mottagarlandets arbetsmarknad och att genom jobbsöksaktiviteter identifiera bättre jobbmatchningar (Friedberg, 2000).

Humankapitalinvesteringar i mottagarlandet kan både underlättas av medtagna färdigheter och öka överförbarheten av dem (Duleep och Regets, 1999). Tydliga exempel är när högutbildade invandrare snabbt tillägnar sig mottagarlandets språk eller får möjlighet att validera tidigare erhållna examina. Tidigare intjänat humankapital kan också kräva nya färdigheter för att tillgängliggöras i det nya sammanhanget, som att mottagarlandets språk och viss kännedom om mottagarlandets arbetsmarknad ofta är förutsättningar för att kunna få avkastning på övrig kompetens. Sammantaget leder detta till att lärande har särskilt stort värde för nyanlända.

Subventionerade anställningar

Det finns flera tänkbara förklaringar till varför ett arbetsmarknadsinträde via en subventionerad anställning skulle kunna fungera som en språngbräda för att nå långsiktig arbetsmarknadsintegrering. Förutom att leda till ett ökat kontaktnät och fungera som en signal om anställningsbarhet till andra arbetsgivare, är en möjlig förklaring att arbetet ökar individens humankapital. Även ett enkelt jobb kan tänkas ge ökade kunskaper i svenska, kunskap om allmänna regler och normer för vad som gäller på svenska arbetsplatser, samt ökad kompetens i att utföra specifika typer av arbetsuppgifter.

För många arbeten kan denna effekt förväntas vara starkare för nyanlända än för andra, åtminstone i den mån arbetsdagen inkluderar kontakt med svenska språket och svensk arbetsplatskultur. I en nyligen publicerad forskningsrapport lyfts bristande kunskaper i svenska fram som ett av de största hindren för utrikesfödda att nå anställning (Rooth och Eriksson, 2022). Författarna lyfter fram att det råder en

tydlig obalans mellan utbud och efterfrågan på arbetskraft på den svenska arbetsmarknaden, och att detta också gäller för många lågkvalificerade jobb.

Arbetsplatsen kan ur detta perspektiv ses som en arena för humankapitalgenerering och kan därmed ses som en potentiellt kostnadseffektiv utbildningsinsats. Samtidigt finns studier som visar att förekomsten av utbildningsinslag under arbetet är betydligt mindre i lågkvalificerade än i högkvalificerade arbeten (Eurostat, 2020). Det kan till exempel vara så att utrikesfödda som arbetar i anställningar via extratjänster och introduktionsjobb i relativt liten utsträckning kommer i kontakt med och använder svenska. Till exempel visade utvärderingen av en dansk reform, där nyanlända inom en månad från ankomst skulle delta i arbetsplatsförlagd utbildning parallellt med språkutbildning, kortsiktigt goda effekter på arbete, men att insatsen samtidigt riskerade att tränga undan språkinläring och därför ge sämre långsiktiga effekter (Arendt, 2019; Arendt m.fl., 2020). Det finns också indikationer på att erfarenhet från ”enkla jobb” inte värdesätts så högt utifrån arbetsgivarens perspektiv. I en studie av Adermon och Hensvik (2020) ökar inte sannolikheten att kallas på intervju för sökande med arabiskt klingande namn om de har erfarenhet av ett Gig-jobb jämfört med om den sökande är arbetslös.

Detta kan innebära att arbete i en kraftigt subventionerad anställning leder till mindre lärande jämfört med om individen deltar i andra typer av insatser som exempelvis fortsatt SFI eller annan utbildning. Dock finns det endast lite kunskap om effekten av de utbildningsinsatser som riktas till nyanlända, som till exempel utbildningsplikten.

Sammantaget finns det väldigt lite kunskap om vad som händer med individen under tiden i den subventionerade anställningen, och mer specifikt om anställningar som extratjänster och introduktionsjobb med mycket hög subventionsgrad leder till att individen ökar på sitt humankapital.

3.2.2 Arbetsmarknadsinträde och integration

Integration av nyanlända diskuteras ofta i termer av arbetsmarknadsutfall, men är egentligen ett mycket bredare och mångfacetterat begrepp som innefattar områden som social, psykologiskt, ekonomisk, språklig, politisk och vardaglig integration.² Tidigare studier visar att tid i landet är den faktor som bäst förklarar integration och att det finns ett positivt samband mellan de olika dimensionerna av integration, där individer som upplever sig integrerade på ett område ofta upplever sig integrerade på andra områden (Harder m.fl., 2018; Kunwar 2021).

En studie som undersökt integrationen i fem av de ovan nämnda dimensionerna är Thalberg och Liljeberg (2022). Författarna studerar självupplevd integration bland nyanlända som deltar i språkundervisning inom SFI, Komvux eller gymnasiet språkinträdning. I urvalet inkluderas alla kategorier av utlandsfödda men majoriteten av respondenterna har kommit som asylsökande flyktingar eller som

² Se till exempel Immigration Policy Labs integrationsindex (Harder m.fl., 2018).

anhöriga till personer som redan var bosatta i Sverige. I enkätundersökningen svarar deltagarna på frågor om sina kontakter med personer som är födda i Sverige, i vilken grad de känner sig isolerade från det svenska samhället och vad de tror om sina möjligheter att få jobb. Resultaten visar att få upplever sig isolerade från det svenska samhället men också på bristfällig kontakt med svenskfödda och otillräckliga kunskaper om det svenska samhället. Två av tre svarar att de tror att det kommer att bli mycket eller ganska svårt att få jobb i Sverige, en uppfattning som inte skiljer sig mycket mellan män och kvinnor medan yngre generellt är mer hoppfulla än äldre.

I en annan enkätundersökning analyserar Puranen (2019) svar från över 6 500 enkätintervjuer i en svensk enkätundersökning inom ramen för World Value Survey (WVS). Intervjuerna genomfördes med utrikesfödda med både kort och lång vistelsetid från de ursprungsländer som är vanligast för dagens migranter. Genom att fokusera på subjektiva integrationsindikatorer kan Puranen (2019) separera objektiva levnadsförhållanden från migranternas upplevelse av att leva i Sverige. Hon kan därmed mäta samband mellan levnadsförhållanden och subjektiv integration, och finner att de migranter som uppger att de åtnjuter ekonomiska fördelar jämfört med det tidigare livet i hemlandet i högre grad känner sig hemma i Sverige och är mer motiverade till fortsatt integration.

Utifrån det positiva sambandet mellan olika dimensioner av integration (Harder m.fl., 2018) är det rimligt att förvänta sig att en individ som ökar sin ekonomiska integration också kommer uppleva sig mer integrerad i andra dimensioner. På så vis kan en subventionerad anställning där individen träder in på arbetsmarknaden tänkas öka individens språkliga, psykologiska och sociala integration, vilket i sig kan skapa förutsättningar för ytterligare ekonomisk integration och så vidare. Men ett positivt samband säger inget om orsakssamband. Och det kan vara så att vi egentligen observerar det omvända sambandet, att individer som är mer integrerade i andra dimensioner har högre sannolikhet att erhålla en anställning, men att anställningen i sig inte leder till ökad integration.

Ingen av de ovan nämnda studierna kan svara på frågan om ökad ekonomisk integration, till exempel i form av att arbeta i ett introduktionsjobb eller extratjänst, leder till att individen integreras mer i andra dimensioner. Orsaken är att det är svårt att mäta om det är ökad ekonomisk integration som leder till ökad integration i de andra dimensionerna, eller om sambandet snarare är det omvända, att integration i ett bredare perspektiv leder till ekonomisk integration.

4 Empirisk metod

I detta avsnitt beskrivs den empiriska metod som används för att kunna mäta effekten av ett arbetsmarknadsinträde på upplevt lärande och integration. Det är i vanliga fall mycket svårt att undersöka om att vara i arbete leder till ökat lärande, eftersom det kan finnas systematiska skillnader mellan individer som arbetar och

inte arbetar. Om de som arbetar på olika sätt skiljer sig från personer som saknar arbete, till exempel att de i genomsnitt är mer ambitiösa eller har bättre hälsa, vet vi inte om eventuella skillnader i lärande och integration beror på att de arbetar eller på dessa andra egenskaper.

4.1 Experimentupplägg för att skilja samband från effekter

För att komma runt den utmaningen använder vi oss i denna studie av de arbetssökande som under hösten 2019 och våren 2020 tackade ja till att delta i den randomiserade försöksverksamheten Jämställd etablering. I studien lottades deltagarna slumpmässigt mellan att påbörja en matchningsinsats alternativt att fortsätta med ordinarie verksamhet. Denna randomisering gjorde att de två grupperna från början i allt väsentligt hade samma egenskaper och därmed samma förutsättningar att nå anställning.³ Däremot var övergångarna till anställning betydligt högre för behandlingsgruppen jämfört med kontrollgruppen (Arbetsförmedlingen, 2022a).⁴ Detta gör att vi har två grupper av arbetssökande som inledningsvis hade samma bakgrundsegenskaper och förutsättningar men där den ena gruppen, på grund av att de slumpmässigt valdes ut och deltog i matchningsinsatsen, i högre grad har haft anställning. Att detta också gäller för enkäturvalet bekräftas av resultaten i Tabell 2 (se avsnitt 5.2) och Tabell 7 (se avsnitt 6.4).

4.2 Effekten av att ha erbjudits behandling

I analysen jämför vi två grupper: de som blev randomiserade till matchningsinsatsen (behandlingsgruppen) jämförs med de som blev randomiserade till Arbetsförmedlingens ordinarie verksamhet (kontrollgruppen). Alla individer som från första början randomiserades till behandlingsgruppen följs upp som del av behandlingsgruppen, även om de sedan inte tog del av matchningsinsatsen. Skillnaden i utfall mellan dessa grupper är en så kallad ITT-effekt (ITT står för Intent To Treat, det vill säga avsikt att behandla). Effekterna som presenteras är alltså effekten på upplevt lärande respektive integration av att ha blivit erbjuden matchningsinsatsen. I resultatavsnittet kommer dessa effektskattningar benämnas ”reducerad form”. Se Appendix C för en mer teknisk beskrivning av regressionsanalysen.

4.3 Effekten av att gå från att inte ha jobb till att ha jobb

När vi genomför och tolkar effektskattningar är det viktigt att komma ihåg att det egentligen inte är så stor skillnad på behandlingsgruppen och kontrollgruppen. Vi är ute efter att mäta effekten av att arbeta i en subventionerad anställning, men att tillhöra behandlingsgruppen innebär bara att individen blivit erbjuden att ta del av en

³ För balanstest se Arbetsförmedlingen (2022a, sid 28-29)

⁴ Dessa uppgifter bekräftas också av resultat som redovisades ovan i avsnitt 5.1.2.

matchningsinsats. I båda grupperna finns individer som skulle börjat arbeta oavsett om de erbjudits matchningsinsatsen eller inte, likaså finns det individer som oavsett inte skulle börjat arbeta. För alla dessa individer, som utgör ca 90 procent av respondenterna, förväntar vi oss inga skillnader i upplevt lärande. Om vi ska finna någon skillnad mellan grupperna måste den komma från den lilla grupp individer för vilka deltagande i matchningsinsatsen verkligen gjorde skillnad, det vill säga de individer i behandlingsgruppen som hittat arbete men som inte skulle gjort det utan matchningsinsatsen. Även om det finns en effekt på lärande för dessa 10 procent av individerna så kommer detta endast marginellt påverka lärandet i hela behandlingsgruppen. Att vi får den här utspädningseffekten beror på att vi nyttjar ett experimentupplägg i ett andra steg, där vi inte direkt har slumpat ut studiedeltagarna mellan arbete eller inte arbete, utan experimentet ligger längre bak i orsakskedjan och påverkar därför endast sannolikheten att arbeta. Effektskattningar enligt ovan, där den faktor som randomiserats inte är den faktor som studeras utan endast påverkar dess fördelning, brukar därför benämnas som reducerad form.

För att uppskatta storleken på effekten av arbetsmarknadsinträde på lärande vill vi jämföra utfallet för de individer som med hjälp av matchningsinsatsen kom i arbete med motsvarande grupp i kontrollgruppen, det vill säga de som nu inte är i arbete men som skulle varit det om slumpen i stället placerat dem i behandlingsgruppen. Ett sätt att göra det är genom att använda en instrumentvariabelskattning. Resultatet från denna IV-skattning kommer inte ge oss den genomsnittliga effekten av ett arbetsmarknadsinträde på lärande utan snarare effekten för just den grupp som påverkades av matchningsinsatsen. En mer detaljerad beskrivning av IV-skattningen finns i Appendix C. Något förenklat så kan IV-koefficienten erhållas genom att dividera koefficienten från den reducerade formen med andelen arbetssökande som fick arbete just på grund av matchningsinsatsen, vilket i detta fall är ungefär 0,1.

4.4 Faktorer som kan påverka lärande och integration utöver arbete

För att kunna tolka resultaten av skattningarna som presenterats ovan som effekter av att göra ett arbetsmarknadsinträde i en subventionerad anställning är det avgörande att detta är den enda faktorn som skiljer mellan grupperna och som kan ha påverkat det upplevda lärandet och integrationen. De två grupperna av arbetssökande fick också på grund av försöksverksamheten olika typ av stöd från Arbetsförmedlingen. Vi kan därför inte utesluta att skillnader i stöd kan påverka hur respondenterna svarar på enkätfrågorna, men att projektverksamheten var mycket avskalad talar emot detta. För de arbetssökande innebar projektverksamheten att de deltog i ett inventeringsmöte där deras kompetens, önskade yrke, nätverk med mera kartlades. Därefter arbetade handläggarna med att matcha de arbetssökande mot lämpliga vakanser och tanken var att nästa kontakt med den arbetssökande först skedde då det var dags för intervju med en potentiell arbetsgivare. Det är därför inte troligt att själva deltagandet i projektverksamheten skulle påverkat individens lärande och integration. Eventuella skillnader i lärande och integration mellan

individer i dessa två grupper bör därmed kunna tolkas som effekter av arbetsmarknadsinträde, men den osäkerhet som beskrivs ovan är ändå värd att ha i åtanke vid tolkningen av resultaten.

På samma sätt kan vi inte utesluta att skillnader i enkätsvar kan drivas av att individer i behandlings- och kontrollgruppen i genomsnitt haft olika typer av arbeten, där en av grupperna i högre utsträckning haft arbeten som möjliggjort mer lärande. Om detta är fallet så kan en positiv effekt mellan subventionerade anställningar och lärande/integration drivas av en större andel av behandlingsgruppen än bara just de som gjort sitt arbetsmarknadsinträde på grund av matchningsinsatsen. Är det så att skillnaden i enkätsvar inte bara drivs av den lilla grupp individer som gjorde sitt arbetsmarknadsinträde tack vare att de fick ta del av matchningsinsatsen, utan av en större andel individer i behandlingsgruppen, kommer IV-skattningarna överskatta effekten. På grund av denna osäkerhet kopplad till IV-skattningen kommer vi i huvudsak basera rapportens slutsatser på resultaten från den reducerade formen (avsnitt 4.2).

Men oavsett giltigheten i ovan nämnda faktorer så påverkar de inte de skattningar som görs i den reducerade formen som beskrivs i avsnitt 4.2. Dessa skattningar där vi jämför hela behandlingsgruppen mot hela kontrollgruppen visar betydelsen av att utöver ordinarie stöd bli erbjuden att delta i matchningsinsatsen och därmed i högre grad göra ett arbetsmarknadsinträde i en subventionerad anställning på lärande och integration.

5 Enkätundersökningen

Den empiriska undersökningen baseras på en enkätundersökning som skickades ut den 26 april 2021 till arbetssökande som deltog i Jämställd etablering, både de arbetssökande som deltog i projektets insatser och arbetssökande i projektets kontrollgrupp (Arbetsförmedlingen, 2022a). Av de 7 087 personer som deltog i projektet avgränsades urvalet för enkätundersökningen till individer som startade sitt deltagande i projektet under tidsperioden juli 2019 till och med juni 2020. Denna avgränsning har gjorts för att få så stora skillnader i arbetsmarknadserfarenheter som möjligt mellan behandlings- och kontrollgrupp, genom att behandlingsgruppen ska ha hunnit tillgodogöra sig projektets insats. Den behandlings- och kontrollgrupp som används i denna studie är alltså ett urval av behandlingsgruppen och kontrollgruppen i Jämställd etablering (se mer information nedan). Totalt skickades enkätundersökningen till 3 221 individer och besvarades av 2 113, en svarsfrekvens på 66 procent.

I detta avsnitt beskrivs enkätundersökningen och de som svarade på enkäten.

5.1 Urval

Rampopulationen för studien är alla de 7 087 arbetssökande som deltog i Jämställd etablering. Från detta har gjorts ett totalurval av de 3 221 personer som uppfyller följande kriterier:

1. Har varit studiedeltagare i Jämställd etablering (antal=7087)
2. Har angivit en email vid randomiseringstillfället (5892)
3. Har ett randomiseringsdatum mellan 2019-07-01 och 2020-06-30 (antal=3 257)
4. För en delpopulation: Har telefonnummer vid randomiseringsdatum (antal=3 221)

En del personer saknar mejladress i Arbetsförmedlingens register. Detta gör det svårare att kontakta dem, och kan även ses som en indikator på att dessa individer kan ha begränsad förmåga att kommunicera digitalt och därmed även att fylla i en webbenkät. För att inte betinga urvalet på något som kan ha påverkats av försöksverksamheten använder vi informationen från tidpunkten för randomisering. Avgränsning till personer som vid randomiseringsdatum hade angivit en mejladress minskar populationen till 5892 personer.

Av kostnadsskäl har det varit önskvärt att minska urvalet ytterligare. Avgränsningen har gjorts för att prioritera den del av studiepopulationen som ger så stora skillnader som möjligt i behandlingseffekt. Eftersom syftet är att undersöka eventuell påverkan av skillnaderna i arbetsmarknadserfarenheter mellan behandlings- och kontrollgrupp, är det viktigt att behandlingsgruppen ska ha hunnit tillgodogöra sig verksam insats och genom detta ha kommit ut i arbete i högre grad än kontrollgruppen. Inkluderade under starten på försöksverksamheten har exkluderats utifrån osäkerhet på kvaliteten i den första periodens insatser. Inkluderade tätt inpå enkättidpunkten har exkluderats utifrån att de haft begränsad möjlighet att hinna få del av och tillgodogöra sig insatserna. Avgränsning har skett utifrån det datum som personerna startade i projektet Jämställd etablering (randomiseringstidpunkt), till de 3 257 personer som inkluderats under tidsperioden juli 2019 till och med juni 2020.

För en delmängd av urvalet har ytterligare kvalitetskrav ställts⁵, på att mejladress samt telefonnummer vid randomiseringsdatum, vilket lett till exkludering av 36 individer och ett slutgiltigt urval på 3 221 personer.

5.2 Enkätutskick och bortfall

Enkätundersökningen skickades ut under april 2021 och svaren inkom under perioden 26 april till 6 maj. Urvalet på 3 221 individer kontaktades först via mejl. De

⁵ För detaljer, se Appendix B, avsnitt Enkätutformning, urval och datainsamling.

som inte svarat påminnes sedan en gång via mejl. De som inte svarat därefter kontaktades två gånger via sms.⁶

Studiepopulationen har mycket låg förväntad svarsfrekvens. Vi vet från andra studier att utrikesfödda svarar i lägre grad än inrikes födda (Fan och Yan, 2010; SCB, 2015). Studiepopulationen har i tillägg begränsad svenska, begränsad utbildningsnivå och till viss del begränsad digital kompetens. Farhågan med låg svarsfrekvens besannades inte och sammantaget besvarade 2 113 individer enkäten, en svarsfrekvens på 66 procent.

Deskriptiv statistik för de personer som svarade på enkätundersökningen presenteras i Tabell 1. Ungefär hälften av respondenterna är kvinnor och medelåldern är 37 år. I genomsnitt svarade de på enkäten 17 månader efter att de tackade ja till att delta i projektverksamheten Jämställd etablering. Vid tillfället då de tackade ja till att delta bedömdes deras genomsnittliga avstånd till arbetsmarknaden vara 2,3 år. Hälften av de svarande kommer från behandlingsgruppen, det vill säga de som erbjöds matchningsinsatser inom ramen för Jämställd etablering. Den andra hälften kommer från kontrollgruppen som fortsatte med insatser i Arbetsförmedlingens ordinarie verksamhet.

Vi vet inte exakt varifrån respondenterna är, men vi kan få en bild utifrån deras språkpreferenser för enkäten. Respondenterna valde oftast att läsa och besvara enkäten på arabiska, 57 procent. Därefter valde 27 procent att svara på svenska, 11 procent på persiska, och 5 procent på engelska.

Jämställd etablering fanns i 16 områden runt om i landet med tyngdpunkt utifrån var stora populationer nyanlända flyktinginvandrade fanns, det vill säga mestadels stora eller medelstora städer. Detta återspeglas även i respondenternas bostadsorter.

⁶ En delmängd av urvalet, 300 personer vardera av behandlingsgrupp och kontrollgrupp, kontaktades även via telefonsamtal. Detaljer om enkätens utformning och datainsamlingen diskuteras i metodbilaga.

Tabell 1: Beskrivning av studiepopulationen

Variabel	Andel/medelvärde	Min/Max
Kvinna	0,53	
Ålder	37	(20; 66)
Bedömt avstånd från arbetsmarknaden (år)	2,3	(0,2; 14)
Tid sedan randomisering (månader)	17	(11; 23)
Deltagare i behandlingsgruppen	0,51	
<i>Språk på enkät</i>		
Arabiska	57,2	
Engelska	4,7	
Persiska	10,7	
Svenska	27,4	
Projektkontor (inom Jämställd etablering)		
Borås	9,7	
Eskilstuna	6,48	
Gävle-Sandviken	3,64	
Göteborg	13,68	
Halmstad	4,78	
Helsingborg-Landskrona	4,26	
Linköping	11,36	
Luleå-Boden	3,08	
Lundaregionen	5,68	
Malmö	9,51	
Nyköping-Katrineholm	2,84	
Stockholm City	2,98	
Sundsvall-Härnösand	5,68	
Södertälje	3,68	
Uddevalla-Bohuslän	5,92	
Umeåregionen	6,72	
<hr/>		
Antal	2 113	

Tester indikerar liknande svarsandelar oavsett kön, ålder eller bedömt avstånd till arbetsmarknaden (se Tabell B1 i appendix).⁷ Viss överrepresentation finns bland de som inkluderats i studiepopulationen under den senare delen av urvalsramen. Det finns också en svag indikation på större bortfall bland de som står långt från arbetsmarknaden. I tillägg har de som i nuläget är i arbete och de som inte är det svarat i samma utsträckning. Mest centralt för studiens upplägg är att respondenternas sammansättning inte uppvisar någon överrepresentation av behandlingsgruppen. Detta innebär att sammansättningen respondenter inte ser ut

⁷ Bedömt avstånd till arbetsmarknaden baseras på en statistisk modell (se avsnitt 5.1 för mer detaljerad information)

att ha påverkats av om de fått tillgång till matchningsinsatser eller inte och ger stöd för kausala tolkningar av jämförelser mellan dessa två grupper.

Tabell 2 nedan visar också att det inte finns några signifikanta skillnader i bakgrundsegenskaper mellan enkättagarna från behandlings- och kontrollgruppen.

Tabell 2: Balanstabell för respondenter från behandlings- och kontrollgrupp

	Kontrollgrupp	Behandlingsgrupp	Diff	p	Wilcoxon/MU-p
Kvinna	0.53	0.54	0.00	0.84	0.84
Ålder	37.59	37.42	-0.17	0.69	0.46
Avstånd	2.25	2.27	0.02	0.77	0.92
Avstånd_p50	0.50	0.49	-0.01	0.78	0.78
Kvinna*Nära	0.14	0.15	0.01	0.48	0.48
Språk==Arabiska	0.58	0.56	-0.02	0.42	0.42
Språk==Engelska	0.05	0.04	-0.01	0.35	0.35
Språk==Persiska	0.11	0.11	-0.00	0.85	0.85
Språk==Svenska	0.26	0.29	0.03	0.14	0.14

5.3 Enkätfrågor med fokus på lärande och integration

Undersökningens övergripande frågeställning handlar om hur *att vara i arbete* påverkar individens lärande och integration.⁸ Frågor ställdes därför om individen hade ett jobb. Först ställdes frågan ”Har du ett jobb?” som individen kunde svara ja, nej och vet ej på. De som svarade ”vet ej” fick en andra fråga som var ”Förra veckan, arbetade du och fick lön?”. Respondenter som svarade ja på första frågan, alternativt vet ej på första frågan och ja på andra frågan, definierades som att vara i arbete.

Därefter ställdes en fråga om vilka aktiviteter respondenterna deltog i en vanlig vecka. Individen kunde svara att de deltog i en eller flera av aktiviteterna som listas i Figur 1.

⁸ En fullständig förteckning av enkätfrågorna finns i Appendix A.

Figur 1: Frågor i enkäten om respondenten deltar i någon aktivitet en vanlig vecka.

<p>Går du på någon aktivitet en vanlig vecka?</p> <ul style="list-style-type: none">- Jag lär mig svenska, t.ex. SFI, Svenska som andraspråk- Jag lär mig annat än svenska, t.ex. Komvux- Jag går på aktiviteter för att söka jobb, t.ex. Stöd och matchning, Lernia, Work for you- Jag går på andra aktiviteter, t.ex. hjälper till i moskén eller kyrkan, går till språkkafé- Jag går inte på någon aktivitet

Därefter ställdes frågor om lärande och integration kopplat till dessa aktiviteter.

5.3.1 Enkätfrågor om lärande

En individ kan öka på sitt humankapital genom utbildning, men även som del av en arbetsvardag, ett deltagande i aktiva insatser, eller i egeninitierade fritids- eller vardagsaktiviteter. För personer som migrerar i vuxen ålder är den kanske viktigaste delen av humankapitalgenerering internationell överförbarhet, alltså sådant som lokalt språk, lokala nätverk samt lokalt förankrad arbetsmarknads- och kulturell förståelse, kompetenser som gör det möjligt att nyttja tidigare upparbetat humankapital på den nya arbetsmarknaden.

Rapportens fråga är om detta – arbetsmarknadsrelevanta – lärande minskar eller ökar genom det erbjudna stödet till arbete. Resultat i båda riktningarna är möjligt i och med att matchningsstödet konsekvenser i termer av ökade övergångar till arbete både kan tänkas minska målgruppens utrymme och intresse för utbildning, och samtidigt kan tänkas öka deras reella möjligheter till lärande på en arbetsplats.

Eftersom fokus är på sådant lärande som kan förväntas ha bäring på svensk arbetsmarknad, för en population vuxna nyanlända, har vi specifikt velat fånga *lärande i jobb eller (arbetsmarknadspolitisk) aktivitet*. Detta för att exkludera exempelvis lärande som kommer av att ta hand om ett litet barn, mogna som människa, eller av fördjupning inom ett tidigare intresse- eller yrkesområde, exempelvis genom läsning av skönlitteratur från hemlandet på originalspråk, alltså för att exkludera alla former av lärande som inte är direkt överförbara till svensk arbetsmarknad. I enkäten ställs därför frågor om lärande kopplat till det jobb och/eller de aktiviteter som respondenten tidigare i enkäten angivit att hen deltar i. Därmed har respondenter som angett att de saknar både jobb och aktivitet inte haft möjlighet att besvara dessa frågor.

För att minska inverkan av respondenternas allmänna bedömning av sin livssituation har frågorna utformats för att fråga om sådant som är möjligt att minnas och besvara

så objektivt och korrekt som möjligt. Frågorna hänvisar därför till konkreta händelser nära i tid. Frågorna ställdes med hänvisning till de svar respondenten angivit, så att respondenter som endast angivit att de hade ett jobb fick frågor ”om ditt jobb”, medan respondenter som endast angivit aktiviteter fick frågor om dem.

Frågorna som ställdes om lärande listas i Figur 2. De är valda för att fånga möjligheten att öva sig på nya saker (1 och 2), social interaktion och kommunikation (3), företrädesvis på svenska (4), samt att lära sig sådant som är generellt användbart på arbetsmarknaden (5). Frågorna kunde besvaras på en skala mellan ett till fem, där ett var ”Nej, inte alls” och fem var ”Ja, hela tiden”.

Figur 2: Frågor i enkäten om lärande

Frågor om ditt jobb och dina aktiviteter:
1. Får du göra olika saker och lära dig något varje dag på ditt jobb och dina aktiviteter?
2. Gör du samma saker sedan du började på ditt jobb och dina aktiviteter?
3. Lär du känna människor från andra länder än ditt hemland på ditt jobb och dina aktiviteter?
4. Pratar du svenska på ditt jobb och de aktiviteter du går på?
5. På ditt jobb och de aktiviteter du går på, lär du dig saker som är bra att kunna på andra jobb?

5.3.2 Enkätfrågor om integration

I nästa steg undersöker vi om arbetsmarknadsinträdet påverkar upplevelsen av Sverige och relationen till Sverige utöver vad som sker just under själva tiden på arbetet. I Figur 3 listas de frågor som ställdes om integration. Frågorna är inspirerade av Puranens (2019) begrepp *subjektiv integration*. Vi har dock velat lägga ökad tonvikt på kontakten med Sverige. Två av frågorna handlar om känslan av hemmahörande i Sverige (3 och 4), medan tre av indikatorerna är valda för att fånga olika aspekter av tillgång till svenska språket: social interaktion och kommunikation via svenskan (1), förmågan att ta in information via svenskan (2), samt förmågan att agera med hjälp av svenskan (5). Frågorna besvarades på en skala ett till fem, där ett var ”Aldrig” och fem var ”Hela tiden” för fråga 1 och 2, och ”Inte alls” respektive ”Helt och hållet” för fråga 3-5.

Figur 3: Frågor i enkäten om integration

Frågor om att leva i Sverige:

1. Hur ofta talar du svenska?
2. Tittar, lyssnar eller läser du nyheter på svenska?
3. Kan du göra dig förstådd på svenska och säga vad du vill?
4. Känner du dig hemma i Sverige?
5. Känner du dig som en främling i Sverige?

6 Deskriptiv statistik

I detta avsnitt beskriver vi den data vi använder för rapportens analyser. Vi börjar med att redovisa hur enkätdeltagarna svarade på frågorna om lärande och integration, och hur vi använder dessa frågor för att konstruera två sammanvägda index, ett för lärande och ett för integration. Därefter redovisas deskriptiv statistik som för det första syftar till att redovisa sambandet mellan att vara i arbete och enkätsvaren för lärande och integration, och för det andra att individerna i behandlingsgruppen som erbjöds deltagande i matchningsinsatsen i högre grad är i arbete jämfört med individerna i kontrollgruppen. Att vi hittar ett positivt samband mellan att vara i arbete och lärande/integration samt att behandlingsgruppen i högre grad gjort ett arbetsmarknadsinträde är förutsättningar som måste till för att vi i nästa kapitel ska kunna gå vidare och undersöka orsakssamband, det vill säga om att vara i arbete har en positiv effekt på lärande och integration.

6.1 Data som används i rapporten

Datamaterialet som ligger till grund för analyserna utgörs av svar från enkätundersökningen som matchats mot individuppgifter i Arbetsförmedlingens datalager.

Att vara i arbete definieras utifrån uppgifter om subventionerade anställningar samt avslutsorsak på grund av arbete i Arbetsförmedlingens datalager.⁹

De flesta bakgrundsegenskaper som vi använder är självförklarande men för variabeln avstånd till arbetsmarknaden redogörs här lite närmare. Värdet är en statistisk skattning av den förväntade tiden till arbete för respektive respondent,

⁹ Relationen mellan registeruppgifter och respondenternas enkätsvar om arbete redovisas detaljerat i avsnitt 5.4. Konsekvenser av den valda kodningen undersöks i Appendix B, avsnitt Arbetsmarknadsrelevant lärande.

baserad på uppgifter tillgängliga vid randomiseringsdatumet. Variabeln kan ses som ett sammanfattningsmått på varje respondents bedömda svårigheter på arbetsmarknaden.

Bedömningen bygger på data i Arbetsförmedlingens register för ett stort stickprov bland de individer som uppfyllde försöksverksamhetens målgruppspecifikationer den 1 januari 2017. Personer följs i två år, alltså till och med den 31 december 2018, ett datum som ligger före försöksverksamhetens start. Antalet dagar till första arbete eller studier anpassas genom regression från en mängd bakgrundsvariabler såsom utbildningsnivå, tid sedan uppehållstillstånd, ålder, kön, folkbokföringskommun samt viss information om historik på Arbetsförmedlingen. Koefficienterna från denna regression används sedan för att skatta antalet dagar till första arbetet för studiedeltagarna.¹⁰ När vi i denna rapport presenterar resultat för *längre ifrån* eller *närmare arbetsmarknaden* har vi delat upp populationen i två grupper: de som har en avståndsbedömning som är större än respektive mindre än medianen.

6.2 Enkät svar om lärande och integration

6.2.1 Enkät svar om lärande

Hur ser nyanlända på sina förutsättningar för lärande? I enkätundersökningen ställdes fem frågor om lärande i aktivitet till de respondenter som angivit att de arbetar eller deltar i minst en arbetsmarknadspolitisk aktivitet. Frågorna handlar specifikt om lärande som på något sätt är kopplat till svensk arbetsmarknad och ställdes utifrån den eller de aktiviteter de angett. Om de endast arbetade, handlade frågorna om deras jobb, om de endast deltog i någon annan sorts aktivitet, ombads de tänka på aktiviteten i fråga, och om de angett att de både arbetade och deltog i någon aktivitet, hänvisade frågorna till båda jobb och aktivitet.

Tabell 3 presenterar fördelningen av svar på de fem enkätfrågorna som kunde besvaras på en skala, från 1: Nej inte alls, till 5: Ja hela tiden. En mer utförlig beskrivning av frågorna finns i avsnitt fyra. Av svaren framgår att respondenterna har en positiv syn på lärande i arbetsmarknadspolitiska aktiviteter, där drygt hälften svarar maximalt positivt på de flesta frågor. Det interna bortfallet är också relativt lågt, 96 procent av de med någon sysselsättning har svarat på respektive fråga och 92 procent har svarat på alla frågor. Det finns dock en tendens till ett generiskt positivt svarsmönster, som indikerar risk för låg kvalitet i korrespondensen mellan vissa respondenters svar och faktiska upplevelse. Detta framgår av svaren på fråga två, som liknar fråga ett men i motsatt riktning. Dess höga andel femmor ger ett avsevärt mer negativt svarsmönster gentemot övriga frågor. Respondenter som besvarat både fråga ett och fråga två med alternativ fem, uppvisar ett svarsmönster som indikerar att en delmängd av dem sannolikt inte läst, eller inte förstått, frågetexten på åtminstone en

¹⁰ För en mer detaljerad beskrivning av avståndsmaßttet hänvisar vi till Arbetsförmedlingen (2020), avsnitt 5.4 samt Appendix B.

av de två frågorna. Hanteringen av svaren från dessa respondenter beskrivs i appendix B.

Tabell 3: Svarsandelar på frågor om upplevt lärande bland de 1871 respondenter som angett att de har någon arbetsmarknads(politisk) sysselsättning

Fråga	1	2	3	4	5	Andel svarande
L1:Får du göra olika saker och lära dig något varje dag?	8	13	14	9	54	97
L2:Gör du samma saker sedan du började?	18	14	19	10	35	96
L3:Lär du känna människor från andra länder än ditt hemland?	13	11	12	10	51	96
L4:Pratar du svenska?	10	10	12	10	55	97
L5:Lär du dig saker som är bra att kunna på andra jobb?	14	12	18	13	40	96

För att kunna undersöka upplevelsen av lärande på ett mer sammansatt sätt kombineras de sex frågorna till ett lärandeindex som skapas enligt följande:

$$\text{Lärande} = (L1 + (6 - L2) + L3 + L4 + L5) / 5.$$

Bland de respondenter som angett någon arbetsmarknads(politisk) sysselsättning har vi tillgång till indexvärde över upplevt lärande för 1551 personer, 82 procent.¹¹

Liksom i genomgången av frågorna om lärande var för sig framkommer en positiv syn på möjligheten till lärande i arbetsmarknadspolitiska aktiviteter när vi ser på indexet sammantaget. I genomsnitt rankar respondenterna sitt lärande mellan medel och ganska högt så att L har medelvärde på 3,6, första kvartilen på 3,0 och tredje på 4,7.

6.2.2 Enkät svar om integration

Hur ser nyanlända flyktinginvandrare på sin relation till Sverige och påverkas detta av om individen träder in på arbetsmarknaden. I enkätundersökningen ställs fem frågor som fångar olika aspekter av upplevd integration. Frågorna och fördelningen av svar redovisas i Tabell 4 nedan. De tre första frågorna handlar om svenska språket, att tala svenska, ta del av nyheter på svenska, respektive kunna göra sig förstådd och uttrycka sin mening på svenska. Fråga fyra och fem handlar om Sverige som hemland, att känna sig hemma i Sverige respektive att känna sig som en främling i Sverige. Frågorna har besvarats på samma skala som frågorna om lärande, från 1: Nej inte alls/aldrig, till 5: Ja helt och hållet/hela tiden. Det interna bortfallet är mycket lågt, 98-99 procent av respondenterna har svarat på respektive fråga och 96 procent har svarat på alla sju frågor.

Frågorna om integration uppvisar stor spridning, framför allt gäller detta frågorna om svenska språket där respondenterna fördelar sig relativt jämnt över svarsalternativ två till fem. Vanligare än att dagligdags och obehindrat använda svenskan är att uppleva Sverige som sitt hemland. På frågorna om detta svarar ungefär hälften av respondenterna det mest tydligt positiva alternativet, ja helt och

¹¹ Se appendix B för mer detaljer kring bortfall.

hållet på att känna sig hemma i Sverige respektive nej inte alls på att känna sig som en främling.

Tabell 4: Svartsandelar på frågor om upplevd integration bland de 1871 respondenter som angett att de har någon arbetsmarknads(politisk) sysselsättning

Fråga	1	2	3	4	5	Andel svaren
I1: Hur ofta talar du svenska?	5	20	32	22	21	99
I2: Tittar, lyssnar eller läser du nyheter på svenska?	7	23	26	19	24	99
I3: Kan du göra dig förstådd på svenska och säga vad du vill?	4	13	26	25	32	99
I4: Känner du dig hemma i Sverige?	5	8	15	16	54	99
I5: Känner du dig som en främling i Sverige?	42	16	16	11	13	98

På samma sätt som med frågorna om lärande kombineras frågorna om integration till ett index.¹² Detta ger tillgång till ett integrationsindex för 2045 personer, 96 procent av respondenterna. Liksom i genomgången av integrationsfrågorna var för sig framkommer en sammantaget positiv syn på kopplingen till Sverige, 86 procent av respondenterna har ett värde på tre eller högre på en skala från 1,0 till 5 och genomsnittet ligger på 3,9. Spridningen på integrationsindexet är avsevärt mindre än på frågorna var för sig och mindre än för indexet över upplevt lärande, med första kvartilen på 3,3 och tredje på 4,3.

6.3 Finns det ett positivt samband mellan att vara i arbete och lärande och integration?

I detta avsnitt undersöker vi om enkätsvaren kring lärande och integration skiljer sig åt beroende på om respondenterna är i arbete eller inte. I Tabell 5 studeras sambandet mellan lärande och arbete. I de olika specifikationerna används lärandeindex som beroende variabler och kontroller för randomiseringsmånad och projektkontor inkluderas i kolumn två och tre samt alla möjliga kombinationer av de båda i kolumn fyra. Från kolumn 1 framgår att det finns ett positivt samband mellan att vara i arbete och lärande, och sambandet kvarstår i alla de fyra specifikationerna som redovisas i kolumn 1-4.¹³

¹² Kodningen följer samma algoritm som för lärande: $Integration = (I1 + I2 + I3 + I4 + (6 - I5))/5$. Se appendix B för en mer detaljerad redogörelse för konstruktionen av index samt känslighetsprövning.

¹³ I Tabell D1 i appendix visas att det också finns ett positivt samband mellan att delta i utbildningsinsatser utöver SFI och upplevt lärande.

Tabell 5: Regression av lärande på jobb och bakgrundsfaktorer

Variabler	(1) Lärande- index	(2) Lärande- index	(3) Lärande- index	(4) Lärande- index
Jobb	0.920*** (0.066)	0.914*** (0.066)	0.902*** (0.066)	0.928*** (0.073)
Kvinna	-0.036 (0.068)		-0.013 (0.070)	2.108** (0.867)
Avstånd till arbetsmarknaden	-0.005 (0.024)		-0.013 (0.026)	0.016 (0.062)
Avstånd till arbetsmarknaden ²				-0.008 (0.007)
Ålder	-0.006* (0.003)		-0.003 (0.003)	
<i>Kontroller för:</i>				
Projektkontor		Ja	Ja	Ja
Randomiseringsmånad		Ja	Ja	Ja
Alla kombinationer*				Ja
Constant	3.283*** (0.125)	3.007*** (0.144)	3.170*** (0.187)	2.918*** (0.552)
Observations	1,780	1,780	1,780	1,780
R-squared	0.108	0.125	0.126	0.265

* Kontroll görs för alla kombinationer av kön, projektkontor och randomiseringsmånad
Not: Resultat i tabellen kommer från regression (OLS) med lärandeindex som beroende variabel.
Standardfel i parentes. *** p<0.01, ** p<0.05, * p<0.1

På motsvarande sätt redovisas i Tabell 6 skillnader i integration mellan respondenter som är i jobb eller inte. Sambandet mellan att vara i arbete och integration är positivt, starkt signifikant och stabilt över de olika specifikationerna.¹⁴ Resultat kopplade till deltagarnas egenskaper visar inga skillnader mellan män och kvinnor, att yngre är mer integrerade än äldre, och att individer som bedöms stå längre från arbetsmarknaden upplever sig som mindre integrerade.

¹⁴ I Tabell D2 i appendix redovisas skillnader i upplevd integration mellan respondenter baserat på samtliga aktiviteter som de deltar i. Resultaten visar övergripande att det, förutom att vara i arbete, finns ett positivt samband mellan att vara i aktivitet och upplevd integration men samtidigt att aktiviteterna studier i svenska och jobbsöksaktiviteter är negativt kopplade till integration.

Tabell 6: Regression av upplevd integration på jobb och bakgrundsfaktorer

Variabler	(1) Integrations- index	(2) Integrations- index	(3) Integrations- index	(4) Integrations- index
Jobb	0.245*** (0.040)	0.264*** (0.040)	0.234*** (0.040)	0.242*** (0.044)
kvinn	-0.028 (0.042)		0.003 (0.043)	1.107 (0.809)
Avstånd från arbetsmarknaden	-0.031** (0.015)		-0.038** (0.016)	-0.172*** (0.038)
Avstånd från arbetsmarknaden ²				0.012*** (0.004)
Ålder	-0.011*** (0.002)		-0.009*** (0.002)	
<i>Kontroller för:</i>				
Projektkontor		Ja	Ja	Ja
Randomiseringsmånad		Ja	Ja	Ja
Alla kombinationer*				Ja
Constant	3.981*** (0.077)	3.500*** (0.088)	3.913*** (0.114)	3.929*** (0.365)
Observations	2,046	2,046	2,046	2,046
R-squared	0.048	0.057	0.078	0.204

* Kontroll görs för alla kombinationer av kön, projektkontor och randomiseringsmånad

Not: Resultat i tabellen kommer från regression (OLS) med integrationsindex som beroende variabel. Standardfel i parentes. *** p<0.01, ** p<0.05, * p<0.1

6.4 Finns det skillnader i arbetslivssituation mellan behandlingsgrupp och kontrollgrupp

För att undersöka om det finns kausala effekter av arbete på lärande och integration använder vi oss av den randomiserade försöksverksamheten i Jämställd etablering där tidigare studier visat att behandlingsgruppen i högre grad påbörjade arbete jämfört med kontrollgruppen (Arbetsförmedlingen, 2022a). Men innan vi går vidare med effektskattningar behöver vi säkerställa att skillnaden i arbetsmarknadsinträde mellan behandlings- och kontrollgrupp även finns i enkäturvalet.

I enkätundersökningen svarar deltagarna på frågor om arbete och arbetsmarknadspolitiska aktiviteter. Dessa redovisas i Tabell 7. 1 871 av de 2 113 respondenterna har angett att de har arbete eller aktivitet som skulle kunna kategoriseras som arbetsmarknadspolitisk. Totalt anger 36 procent att de har jobb, 51

procent att de studerar svenska för invandrare (SFI), 23 procent att de deltar i jobbsökaraktiviteter, 12 procent annan utbildning än SFI och 9 procent att de deltar i någon annan aktivitet. Observera att deltagarna kan svara att de deltar i flera aktiviteter varför antalet som anger att de har någon sysselsättning är lägre än summan av de olika aktiviteterna.

I kolumn två och tre är resultaten uppdelade utifrån om respondenterna tillhör behandlingsgruppen (de som erbjudits en matchningsinsats) eller kontrollgruppen (de som ingått i samma studiepopulation men inte erbjudits matchningsinsatsen utan tilldelats aktiviteter ur ordinarie utbud). Behandlingsgruppen är i högre utsträckning i arbete, skillnaden ligger på nio procentenheter och är signifikant. Utöver skillnaderna i jobb så skiljer sig grupperna endast i om de deltar i en jobbsökarinsats. Att en större andel av kontrollgruppen deltar i jobbsökaraktiviteter är en naturlig följd av att dessa endast erbjuds personer som saknar arbete. I övrigt finns inga skillnader mellan grupperna. Båda grupperna tar i samma utsträckning del av SFI och reguljära utbildningsinsatser, och deltar i samma utsträckning i andra aktiviteter. Det framgår också av att den genomsnittliga andelen som deltar i minst en aktivitet är likvärdig för båda grupperna. Antalet aktiviteter är högre för behandlingsgruppen men det beror enbart på att de i högre utsträckning har arbete.

De självrapporterade svaren ger information om arbetsmarknadspolitiska insatser baserat på hur målgruppen definierar de aktiviteter de tar del av, och är ställda för att fånga upp information om aktiviteter målgruppen tar del av utanför Arbetsförmedlingens regi. Frågan om andra aktiviteter uppmanar uttryckligen till att ge information om egeninitierade insatser, men frågorna om jobb, utbildning och jobbsöksaktiviteter är ställda för att be om respondentens bedömning av vad den gör med sin tid, snarare än att sortera informationen efter organisatör.

Från den här sammanställningen framkommer också att det vi kan skatta effekten av, utöver det första steget att erbjudas matchningsinsats, är att vara i arbete. Vi kan däremot inte undersöka påverkan av arbete i stället för utbildning, eftersom erbjudandet om matchningsinsats inte minskat deltagandet i utbildningsinsatser. Detta kan vid första anblick verka konstigt men med tanke på att matchningsinsatsen inte innebär någon större arbetsinsats för deltagaren är det fullt möjligt att fortsätta med andra aktiviteter parallellt. Resultaten kan ändå försiktigt tolkats som att matchningsinsatsen inte fått deltagarna att börja jobba i stället för att utbilda sig, även om omfattningen av studierna så klart kan skilja sig.

Tabell 7: Arbete och deltagande i arbetsmarknadspolitiska insatser, skillnader mellan behandlings- och kontrollgrupp

	(1) Totalt antal	(2) Kontroll- grupp	(3) Behandlings- grupp	(4) Skillnad (3)-(2)	(5) P-värde
<i>Självrapporterade uppgifter:</i>					
Svenska för invandrare (SFI)	1 074	0,50	0,52	0,01	0,51
Utbildning (ej svenska)	263	0,12	0,13	0,00	0,80
Jobsökaraktiviteter	478	0,25	0,20	-0,04	0,02
Andra aktiviteter	187	0,08	0,10	0,01	0,26
Någon aktivitet (ej jobb)	1 561	0,74	0,74	-0,01	0,71
Någon sysselsättning	1 871	0,88	0,89	0,02	0,25
Aktiviteter (antal)	2625	1.20	1.29	0.09	0.00
Aktiviteter utöver jobb (antal)	2002	0.95	0.94	-0.01	0.72
Jobb	765	0,31	0,41	0,09	0,00
<i>Registeruppgifter om arbete:</i>					
15 Jobb	623	0,24	0,35	0,10	0,00
Svarande	2 113	1	1		

Not: Ett p-värde i kolumn (5) som understiger 0,05 innebär att skillnaden mellan behandlings- och kontrollgruppen är statistiskt signifikant på 5 procents signifikansnivå.

Enkätutformningen som ber respondenterna redovisa sitt deltagande på arbetsmarknaden och i arbetsmarknadspolitiska insatser syftar till att frågor om lärande i jobb och aktivitet ska få ett sammanhang, och därmed höja kvaliteten på svaren. På så vis vill vi koppla frågorna om lärande direkt till de aktiviteter som enkättagarna deltar i. Det finns också problem med att utgå från självrapporterade uppgifter om aktiviteter. Vad gäller utfallet arbete, som är den mekanism vars inverkan på lärande vi undersöker, fångar vi den både genom självrapporterade uppgifter (enkäten) och registeruppgifter (som lades på i slutet av maj 2021). Längst ned i tabellen redovisas registerbaserade uppgifter om arbete. Totalt har 623 av de 2 113 respondenterna en anställning med eller utan subvention vid svarstidpunkten. Det framkommer en tydlig men inte total överensstämmelse mellan de två datakällorna, med samma svar i 90 procent av fallen (motsvarande en korrelationskoefficient på 0.78).¹⁶

Det kan finnas flera skäl till att respondentens bedömning och uppgifter tillgängliga i Arbetsförmedlingens register skiljer sig åt. Exempelvis skulle arbetsträning i formen

¹⁵ Vad gäller registeruppgifter om arbete kan de även redovisas för det totala urvalet om 3 221 personer, med i stort sett identiska resultat: Har arbete: 948; andel bland T=0: 0.24; andel bland T=1: 0.34; regressionskoefficient: 0.10; p-värde: 0.00

¹⁶ Totalt är det 16 procent av männen (103 personer) som uppger att de arbetar men där detta inte går att se enligt Arbetsförmedlingens data. Motsvarande för kvinnor är 9 procent (76 personer). Det finns också de motsatta fallen där Arbetsförmedlingens data säger att individen arbetar i en subventionerad anställning men där detta inte kommer fram i enkätsvaren. Detta gäller 5 procent av männen (17 personer) och 7 procent av kvinnorna (20 personer).

av praktik kunna upplevas som arbete. Praktik skiljer sig ofta, men inte alltid, från hur arbete utförs inom ramen för anställningar, men skillnaden behöver inte vara tydlig för den som arbetstränar på en arbetsplats. På så vis kan också det motsatta gälla, att personer anställda i en subventionerad anställning uppfattar att de arbetstränar och inte är anställda. Svartarbete kan också rimligen upplevas som arbete. Personen saknar i sådana fall dock anställningskontrakt, tillgång till socialförsäkringar och pensionsavsättningar, och situationen motsvarar inte vad vi menar med arbete under villkor där det finns skäl att tro att lärande skulle främjas.

Vi kan inte på förhand veta om arbete i form av en subventionerad anställning ger bättre chanser till lärande än till exempel arbetspraktik, men det är rimligt att det finns ett samband mellan hur lik en anställningsform är ett osubventionerat arbete och möjligheten till lärande i arbetet. I rapporten väljer vi att utgå från registeruppgifter om arbete, vilket vi bedömer sammantaget ligger närmast att i realiteten ha en anställning där arbete utförs mot ersättning enligt regelverk.

6.4.1 Skillnader i arbetslivssituation mellan grupper av deltagare

Arbetslivssituationen skiljer sig mellan deltagarna i enkätundersökningen. Inte minst är kön och bedömt avstånd från arbetsmarknaden centralt. Notera att bedömt avstånd till arbetsmarknaden är en sammanfattande beräkning där flera av individens förutsättningar vägs in för att bedöma vilka jobbchanser individen har, och där just kön visar sig vara den viktigaste faktorn i bedömningen. På så vis blir koefficientskattningen för kön insignifikant när också avståndsvariabeln tas med.

I det här avsnittet tittar vi på hur dessa bakgrundsfaktorer samverkar med att tillhöra behandlingsgruppen (T=1) för att förklara sannolikheten att vara i jobb.¹⁷ Detta är viktigt för att förstå för vilka grupper vi har möjlighet att mäta effekter av arbetsmarknadsinträde på lärande och integration. Om matchningsinsatsen enbart ökar övergångar till arbete för män kan vi till exempel inte använda studieupplägget för att mäta effekter av arbetsmarknadsinträde för kvinnor, eftersom några sådana skillnader i arbetsmarknadsinträde då inte finns mellan kvinnor i behandlings- och kontrollgrupp.

I Tabell 8 använder vi regressionsanalys för att visa vilka bakgrundsfaktorer som samvarierar med att ha en anställning. I den första kolumnen framgår att den sammanfattande faktorn ”bedömt avstånd till arbetsmarknaden” väl sammanfattar inverkan av ålder och kön på sannolikheten att ha en anställning, så att dessa två faktorer inte längre har något eget samband med arbete när det bedömda avståndet kontrollerats för.¹⁸ I kolumn två lägger vi till om individen tillhört behandlings- eller kontrollgrupp, vilket har stor betydelse för sannolikheten att vara i arbete. Koefficientskattningen på 0,109 betyder att deltagare i behandlingsgruppen hade

¹⁷ Notera att detta även har gjorts i projektets huvudrapport, men både urval, uppföljningsperiod och definitionen av vad det innebär att vara i jobb skiljer sig mellan dessa studier. Vi väljer därför att visa resultat som är relevanta för just vår population här, för att stötta tolkningen av enkätresultaten. För att förstå effekterna av projektet på utfall till arbete hänvisar vi till Arbetsförmedlingen (2022a).

¹⁸ En av de faktorer som studeras är ”avstånd till arbetsmarknaden”. Se avsnitt 5.1 för en mer detaljerad beskrivning.

ungefär 10 procentenheters högre sannolikhet att övergå i anställning jämfört med deltagare i kontrollgruppen.

I kolumn 3, 4 och 5 prövas om att tillhöra behandlingsgruppen specifikt påverkat någon av grupperna. Inga signifikanta gruppskillnader i behandlingseffekt framkommer, och koefficienten för T är signifikant i alla tre kolumnerna, om än inte helt stabil. Detta indikerar att insatsen har ökat sannolikheten för arbete hos både män och kvinnor, unga och gamla, och både de som stod långt ifrån och nära arbetsmarknaden.

I kolumn 2-5, kontrolleras även för projektkontor. Från raden längst ned, som beskriver andelen av variation i arbete som förklaras, framgår att dessa faktorer sammantaget lyckas förklara något, och att randomiseringsutfallet är en av de faktorer som har förklaringsvärde, men att den absoluta majoriteten av variationen i att ha arbete lämnas oförklarad i de här regressionerna.

Tabell 8: Faktorer som förutsäger sannolikheten att ha en anställning

Variabler	(1) Jobb	(2) Jobb	(3) Jobb	(4) Jobb	(5) Jobb
Kvinna	-0.0272 (0.0250)	-0.0229 (0.0248)	-0.0359 (0.0318)	-0.0234 (0.0248)	-0.0233 (0.0248)
Ålder	-0.000297 (0.00122)	-0.000113 (0.00122)	-7.27e-05 (0.00122)	0.000395 (0.00162)	-0.000123 (0.00122)
Avstånd	-0.0393***	-0.0415*** (0.00899)	-0.0416*** (0.00900)	-0.0414*** (0.00899)	-0.0374*** (0.0113)
Behandlingsgrupp		0.109*** (0.0203)	0.0943*** (0.0299)	0.145* (0.0798)	0.126*** (0.0361)
Behandlingsgrupp* Kvinna			0.0262 (0.0402)		
Behandlingsgrupp* Ålder				-0.000972 (0.00206)	
Behandlingsgrupp* Avstånd					-0.00778 (0.0131)
Kontroll för: Projektkontor*kön* randomiseringsmånad Konstant		Ja	Ja	Ja	Ja
	0.482*** (0.164)	0.451*** (0.163)	0.457*** (0.163)	0.430** (0.169)	0.439*** (0.164)
Observationer	2,113	2,113	2,113	2,113	2,113
R2	0.121	0.134	0.134	0.134	0.134

Not: Resultat i tabellen kommer från regression (OLS) med att vara i arbete (enligt register) som beroende variabel. Avstånd är bedömt avstånd i år utifrån en statistisk bedömningsmodell. Standardfel i parentes. *** p<0.01, ** p<0.05, * p<0.1

Sammanfattningsvis visar den deskriptiva analysen att individerna i behandlingsgruppen är i arbete i större utsträckning än individerna i kontrollgruppen. Analysen visar också att det finns ett positivt samband mellan att vara i arbete och enkättagarnas lärande och integration. Utifrån detta går det dock inte att dra några kausala slutsatser för hur dessa samband ser ut.

7 Effekter av arbetsmarknadsinträde på upplevt lärande och integration

7.1 Effekter av arbetsmarknadsinträde på upplevt lärande

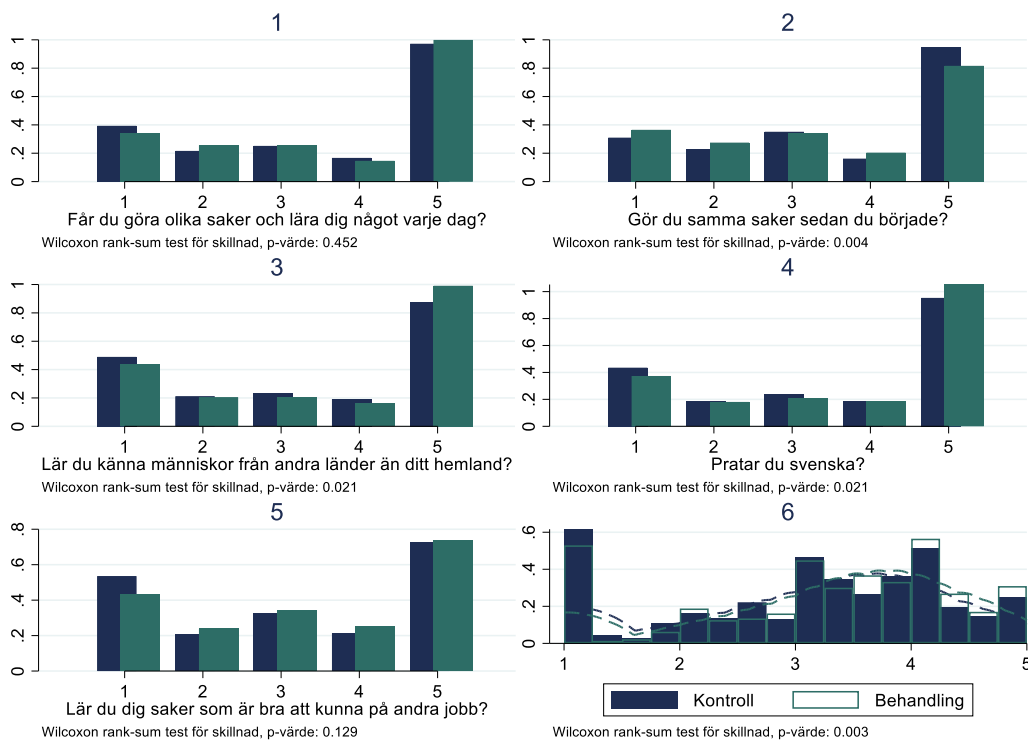
I den deskriptiva statistiken som presenteras i avsnitt 6 framkommer ett tydligt samband mellan att vara i arbete och upplevt lärande, men detta i sig säger inget om det finns ett orsakssamband. För att undersöka *effekten* av ett arbetsmarknadsinträde på upplevt lärande redovisas i Figur 4 som ett första steg

skillnader i enkätsvar mellan behandlingsgruppen (som i projekt Jämställd etablering slumpmässigt valdes ut för att erbjudas en matchningsinsats) och kontrollgruppen (som fortsatte med ordinarie stöd). De blå staplarna visar hur kontrollgruppens svar har fördelat sig på respektive fråga medan de röda linjerna visar motsvarande för behandlingsgruppen, och under respektive figur presenteras ett test för om fördelningen av svar på de olika enkätfrågorna skiljer sig åt mellan grupperna.¹⁹

Resultaten som presenteras i Figur 4 visar att individer i behandlingsgruppen generellt upplever mer lärande än individer i kontrollgruppen. Fördelningen av det sammanvägda lärandeindexet skiljer sig signifikant mellan grupperna, med högre värden för behandlingsgruppen jämfört med kontrollgruppen (Figur 4.6). Resultaten visar också att fördelningen av svar skiljer sig signifikant mellan grupperna i tre av de fem olika frågorna om lärande. Individer i behandlingsgruppen upplever att de i mindre grad gör samma saker sedan de började i aktiviteten, att de i högre grad träffar människor från andra länder än sitt hemland och i högre grad pratar svenska. Notera att fråga 2 ska tolkas inverterat, det vill säga att det är bättre med ett lägre svarsalternativ.

¹⁹ De respondenter som helt saknar arbetsmarknadspolitisk sysselsättning ges för detta syfte det lägsta möjliga värdet på lärande (högsta för fråga två), i och med att det för deras del inte kan ske något lärande i aktivitet (se appendix B för detaljerad information och känslighetsanalys).

Figur 4: Skillnader i upplevt lärande mellan behandlings- och kontrollgrupp

I nästa steg skattar vi effekten av arbetsmarknadsinträde på upplevt lärande med hjälp av regressionsmodeller där vi också kontrollerar för andra egenskaper som kön, avstånd till arbetsmarknaden, projektkontor med mera. Vi redovisar tre olika specifikationer. I Figur 5 redovisas koefficientestimaterna från de tre specifikationerna där upplevt lärande studeras i form av det lärandeindex som väger samman svaren från de fem enkätfrågorna om lärande.²⁰

I den första specifikationen skattar vi effekten på upplevt lärande från att vara i behandlingsgruppen jämfört med kontrollgruppen, där vi alltså vet att den förstnämnda gruppen i högre grad gjort ett arbetsmarknadsinträde. Denna typ av skattning kallas därför ofta för ”reducerad form”. Stapel ett (”Reducerad form”) visar effekten på upplevt lärande från att tillhöra behandlingsgruppen i stället för kontrollgruppen. Här visar resultaten att behandlingsgruppen har ett indexvärde som är 0,18 enheter högre än motsvarande för kontrollgruppen, samt att denna skillnad är statistiskt signifikant. Detta resultat har tolkningen att effekten av att erbjudas matchningsinsatsen på lärande i genomsnitt ökar lärandet med 0.18 steg på en femgradig skala, för målgruppen. Detta är ingen stor effekt, men inte oväsentlig. Den reducerade formen fördelar effekten likvärdigt mellan alla som erbjudits

²⁰ Se Tabell D3 i appendix D för detaljerade regressionsutskriften.

matchningsinsatsen och kan ses som ett golv för den sanna effektstorleken för de som påverkats av försöksverksamheten.

Samtidigt vet vi att det endast var runt en tiondel av deltagarna i behandlingsgruppen som gick till arbete som en effekt av matchningsinsatsen, och vi tror att ett ökat lärande inom den lilla gruppen, ungefär en tiondel av individerna, har en oproportionerligt stor påverkan på effektskattningen i den första specifikationen. I den andra specifikationen (IV-skattning) skattas effekten av att vara i arbete på upplevt lärande för de individer där tillgången till matchningsinsatsen varit avgörande för om de fått arbete eller inte. IV-skattningen som redovisas i stapel två är ett försök att uppskatta effekten av ett arbetsmarknadsinträde på upplevt lärande för de individer som med hjälp av matchningsinsatsen kom i arbete med motsvarande grupp i kontrollgruppen, det vill säga de som nu inte är i arbete men som skulle varit det om slumpen i stället placerat dem i behandlingsgruppen. Resultatet från IV-skattningen visar en skattad koefficient på 1,86 vilket kan ses som effekten på lärande av att göra ett arbetsmarknadsinträde.

Det är viktigt att notera att IV-skattningen bara är giltig om alla eventuella skillnader i lärande mellan grupperna drivs av den lilla grupp individer som just gjort sitt arbetsmarknadsinträde på grund av matchningsinsatsen.²¹ Även om effekterna av behandlingen sannolikt varit störst för den gruppen kan matchningsinsatsen ha påverkat fler av de som har erbjudits den. IV-skattningen ger därför sannolikt en överskattning av inverkan av arbete på lärande, och kan ses som ett tak. Samtidigt finns det personer i behandlingsgruppen vars lärande sannolikt inte påverkats av matchningsinsatsen. Om vi tänker att effekten av matchningsinsatsen på lärande kan avgränsas till de som har fått jobb i behandlingsgruppen motsvarar effektstorleken för de som påverkas ett halvt steg på den femgradiga skalan ($0.18/0.35=0.51$).²²

Den tredje specifikationen, kolumn 3 i Figur 5 ("OLS"), är ingen effektskattning utan skattar sambandet mellan om en individ är i arbete och upplevt lärande, det vill säga samma analys som redovisades i Tabell 6 i avsnitt 6.3. Dessa resultat presenteras för att kunna jämföras mot de som framkommer i de två andra skattningarna. En koefficientskattning på 0,82 betyder att de som arbetar har ett värde på lärandeindex som är 0,82 enheter högre än de som inte arbetar, ett värde som är betydligt mindre än den skattade IV-effekten på 1,86.

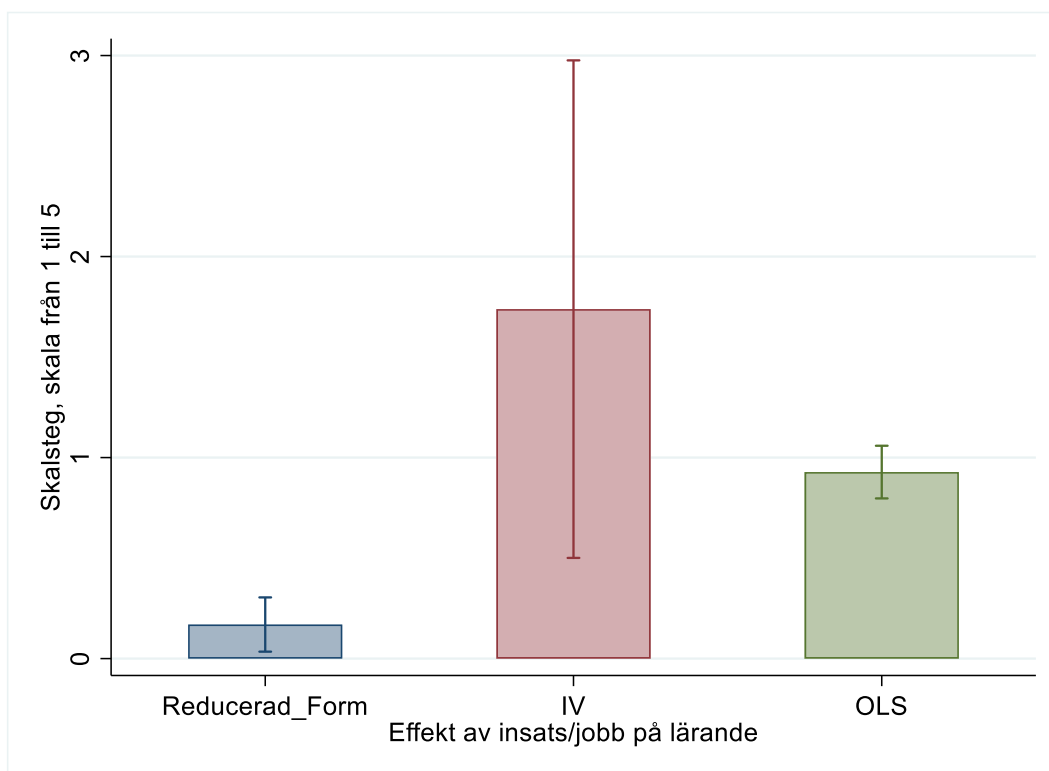
Medan den reducerade formen ger en korrekt skattning av randomiseringsutfallet på lärande, är det inte helt klart hur betydelsen kan överföras till effekten av arbete på lärande eftersom det är så många i behandlingsgruppen som trots att de erbjudits matchningsinsats antingen inte har tagit del av den eller inte har kommit ut i arbete.

²¹ För en detaljerad genomgång och motivering till den empiriska metoden hänvisas till avsnitt 4

²² Vår bedömning är att randomiseringsutfallet endast i mycket låg grad haft effekter på lärande via andra kanaler än just matchningsinsatsens påverkan på arbete. Detta eftersom matchningsinsatsen varit mycket avskalad, varit frivillig och, i den mån den innehållit något extra möte så har detta genomförts i grupp, en mötestyp vi vet från andra studier inte i sig har mätbara effekter. Denna bedömning stöds även av att en jämförelse av lärandet för de som inte gjort ett arbetsmarknadsinträde i behandlingsgruppen med lärandet för de som inte gjort ett arbetsmarknadsinträde i kontrollgruppen inte visar på några skillnader.

IV-skattningen å sin sida kommer överskatta effekten av arbete på lärande om det ökade lärandet inte bara beror på att fler individer gjort ett arbetsmarknadsinträde, utan kanske också från att individer i behandlingsgruppen i genomsnitt påbörjat andra typer av arbeten som möjliggör mer lärande. IV-skattningen kan på så vis ses som ett övre tak för effektskattningen, och den sanna effekten finns troligen i intervallet mellan den reducerade formen och IV-skattningen, det vill säga mellan 0,18 och 1,86.

Figur 5: Resultat från regressionsanalys för arbetsmarknadsinträde och upplevt lärande

I Tabell 9 nedan skattas samma tre specifikationer som ovan men nu separat för varje enkätfråga om lärande. Resultaten skiljer sig beroende på vilken fråga som undersöks men övergripande visas samma mönster som när vi studerar indexvariabeln i Figur 5 ovan. För den reducerade formen och IV-skattningarna i kolumn 1 och 2 finns signifikanta skillnader för tre frågor av fem. Detta indikerar att den effekt vi mäter på lärandeindex inte drivs av svaren på en enda fråga.

Tabell 9: Effekter av att arbeta på upplevt lärande

Fråga	Reducerad form	IV	OLS
Får du göra olika saker och lära dig något nytt varje dag?	0.08	0.75	0.68***
Gör du samma saker sedan du började?	-0.20***	-1.78***	-0.18**
Lär du känna människor från andra länder än ditt hemland?	0.18**	1.63**	1.08***
Pratar du svenska?	0.17**	1.62***	1.22***
Lär du dig saker som är bra att kunna på andra jobb	0.08	0.73	0.65***
Lärandeindex	0.18***	1.86***	0.82***

Tabellnot: I alla regressionerna kontrolleras för: kön, avstånd till arbetsmarknaden, randomiseringsår, projektkontor (dummyvariabler). Detaljerade regressionsutskrifts kan tas fram på begäran.

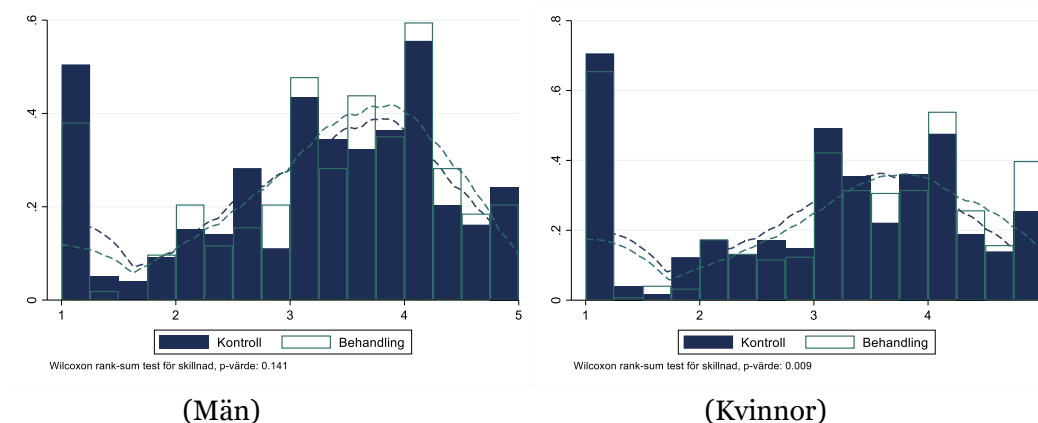
7.1.1 Effekt av arbetsmarknadsinträde på lärande för olika grupper av individer

I detta avsnitt undersöker vi om effekten av arbetsmarknadsinträde på upplevt lärande skiljer sig mellan kvinnor och män samt mellan individer som enligt ett statistiskt bedömningsstöd bedöms stå närmare respektive längre ifrån arbete.

En jämförelse av lärandeindex mellan behandlings- och kontrollgruppen i Figur 6 visar på tydliga skillnader inom gruppen kvinnor.²³ För kvinnor verkar alltså att delta i behandlingsgruppen och på så vis i högre grad göra ett arbetsmarknadsinträde leda till högre nivåer av upplevt lärande. För män finns också skillnader men fördelningen av lärandeindex skiljer sig inte signifikant mellan män i behandlings- och kontrollgruppen.

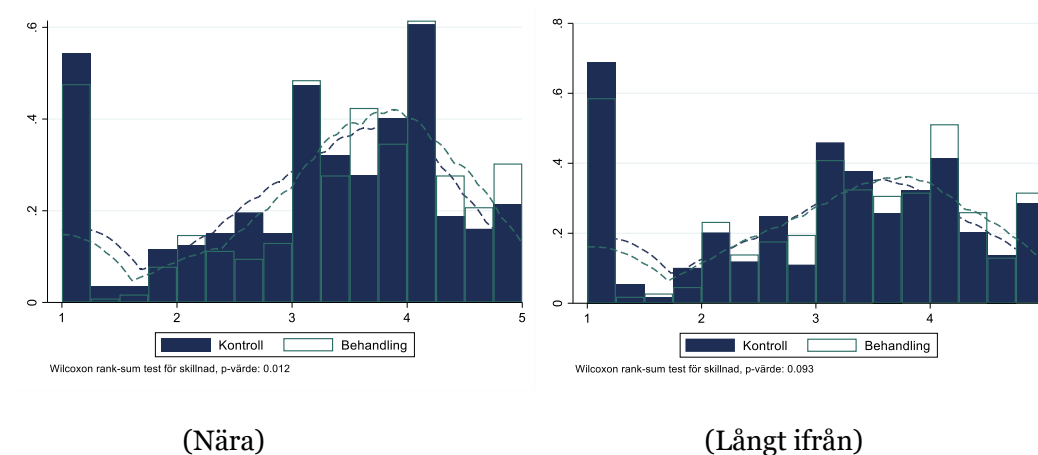
²³ Figur D1 och D2 i appendix D visar motsvarande för respektive delfråga uppdelat på kön.

Figur 6: Skillnader i upplevt lärande mellan behandlings- och kontrollgrupp, uppdelat på kön

Baserat på avstånd till arbetsmarknaden hittar vi signifikanta skillnader mellan behandlings- och kontrollgruppen för individer som bedömts stå närmare arbetsmarknaden (se Figur 7). Skillnader finns också inom gruppen som bedömts stå längre ifrån men dessa är endast signifikanta på 10 procents nivå. Se Figur D3 och D4 i appendix D för fördelning av svar på respektive delfråga om lärande, uppdelat på avstånd till arbetsmarknaden.

Figur 7: Skillnader i upplevt lärande mellan behandlings- och kontrollgrupp, uppdelat på avstånd till arbetsmarknaden

Regressionsresultat för samma tre specifikationer som användes ovan visas uppdelat på kön och avstånd till arbetsmarknaden i Tabell 10. Notera att vi här använder lärandeindex som beroende variabel. Notera återigen att koefficientestimatet från IV-skattningen ska ses som ett övre tak och att den sanna effekten troligen ligger i intervallet mellan den reducerade formen och IV-skattningen. Skattningarna pekar i samma riktning för kvinnor och män, och effektstorlekarna är över lag lika, men resultaten är statistiskt säkerställda för kvinnor på 95 procents nivå och för män på 90 procents nivå. Även om vi såg tidigare i Tabell 8 att experimentet påverkat både

kvinnor och män, och behandlingseffekten inte är signifikant skild mellan könen, är punkttestimatet större för kvinnor (12 procentenheter) än för män (7.6 procentenheter). Detta kan vara en orsak till att vi har starkare signifikans för kvinnor. Skattningarna uppdelade på avstånd till arbetsmarknaden visar effekter för individer som bedöms stå relativt nära arbetsmarknaden medan inga signifikanta resultat hittas för individer som står relativt långt bort.

Resultat för de tre skattningarna på varje enskild lärandefråga redovisas ej med det är värt att notera att en indikator uppvisar en tydlig könsskillnad, frågan om att lära känna personer från andra länder än det egna hemlandet. I det fallet ser arbete ut att ha en stark påverkan specifikt för kvinnor.

Tabell 10: Resultat från regressionsanalys för arbetsmarknadsinträde och upplevt lärande, uppdelat på kön och avstånd till arbetsmarknaden

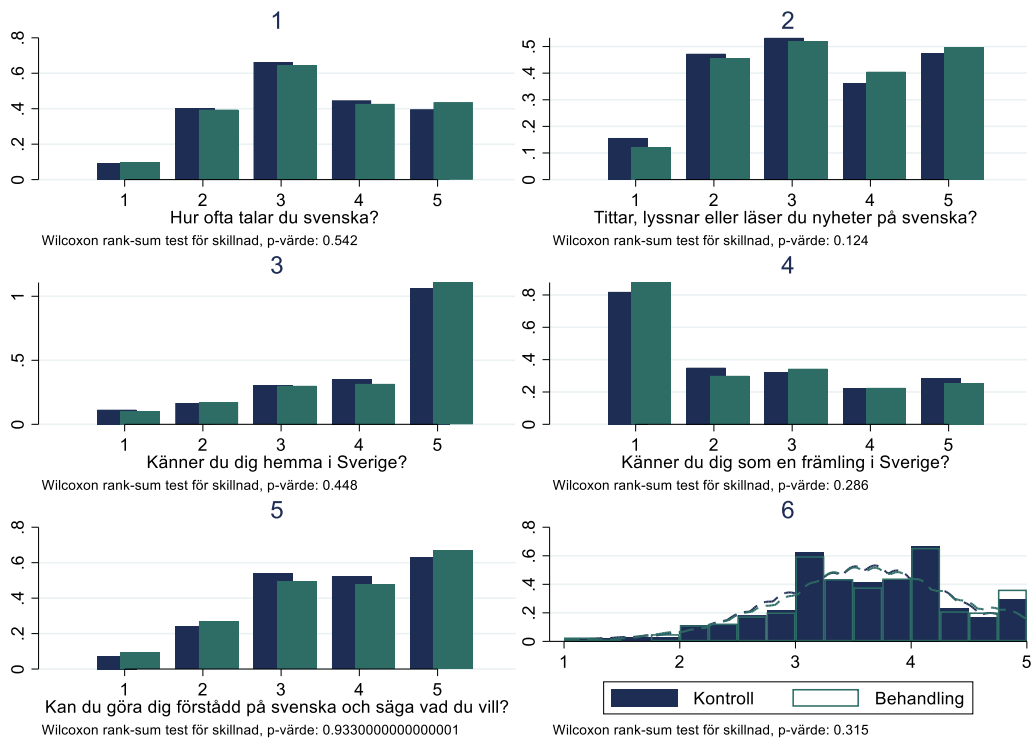
	(1) Reducerad form	(2) IV	(3) OLS
Kvinnor	0,20**	1,93**	0,90***
Män	0,16*	1,73*	0,73***
Långt ifrån arbete	0,14	1,56	0,76***
Närmare arbete	0,22**	2,23**	0,84***

Se Tabell D4 och D5 i appendix D för regressionsutfall per delfråga.

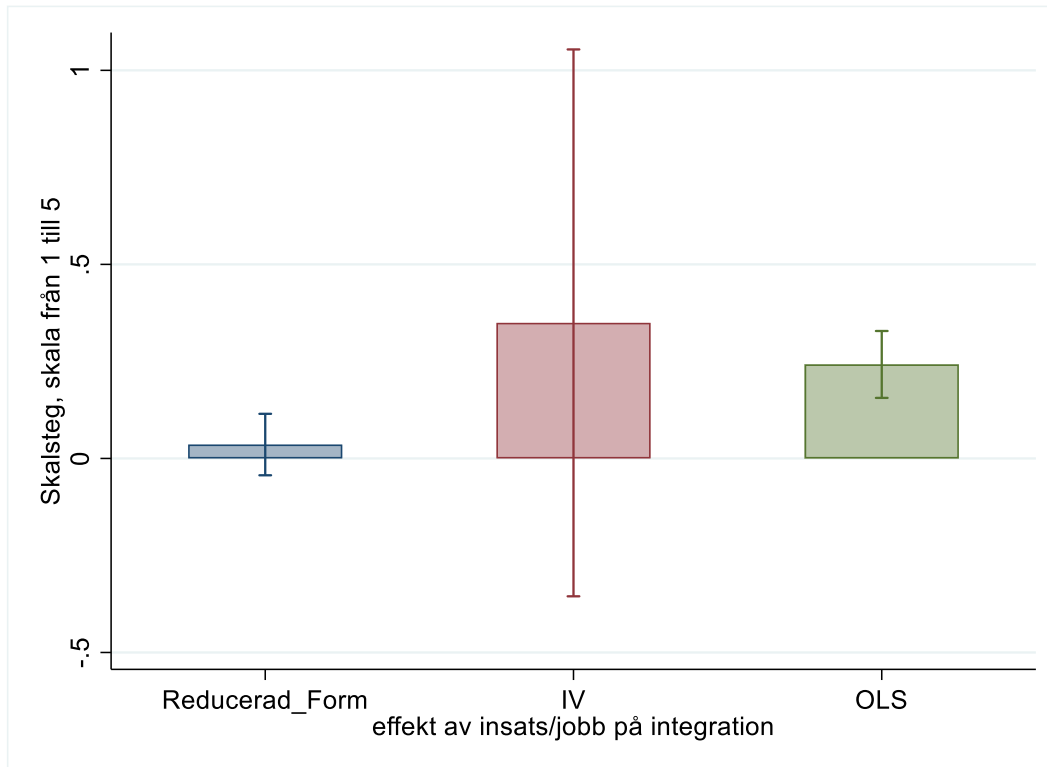
7.2 Effekt av arbetsmarknadsinträde på integration

Den deskriptiva analysen visade ett positivt samband mellan arbete och upplevd integration. Men när vi i Figur 8 undersöker upplevt lärande för deltagare i behandlings- och kontrollgruppen framkommer inga skillnader mellan grupperna, det vill säga att det inte finns några tecken på att deltagande i behandlingsgruppen leder till högre nivåer av upplevd integration. När vi genomför effektskattningar enligt samma specifikationer som för lärande i tidigare avsnitt så hittar vi inte heller några signifikanta effekter mellan behandlings- och kontrollgrupp (se Figur 9).

Figur 8: Skillnader i upplevd integration mellan behandlings- och kontrollgrupp

Figur 9: Resultat från regressionsanalys för arbetsmarknadsinträde och upplevd integration

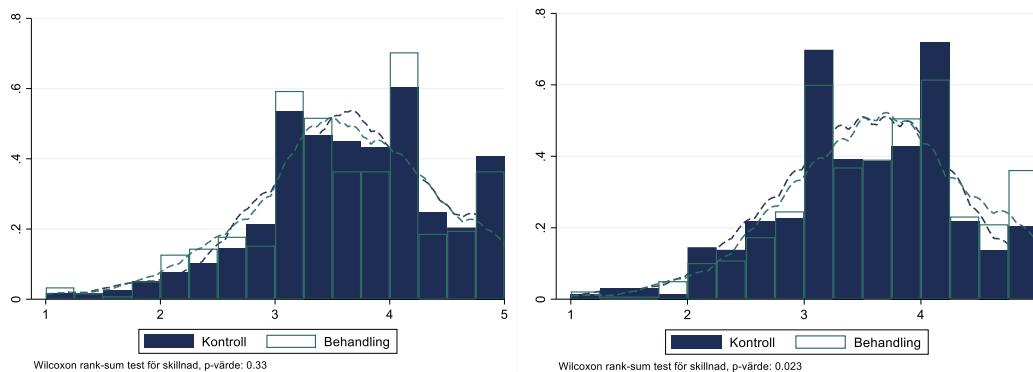

7.2.1 Effekt av arbetsmarknadsinträde på integration för olika grupper av individer

När populationen delas upp utifrån kön framkommer i Figur 10 tydliga skillnader i upplevd integration mellan kvinnor i behandlings- och kontrollgrupp. Däremot finns inga signifikanta skillnader för män. I Figur D5 i appendix D visas att kvinnor som tillhör behandlingsgruppen upplever sig som mer integrerade i fyra av fem integrationsfrågor samt i det sammanvägda indexet för integration. För män visas i Figur D6 i appendix D endast signifikanta resultat för en av delfrågorna. Motsvarande analys uppdelat på avstånd till arbetsmarknaden visar inga signifikanta skillnader mellan behandlings- och kontrollgrupp, varken för de som bedömts stå närmare eller längre ifrån arbetsmarknaden (se Figur 11 nedan).²⁴

²⁴ Se Figur D7 och D8 i appendix D för fördelning av svar på respektive delfråga för individer som bedömts stå närmare respektive längre ifrån arbetsmarknaden.

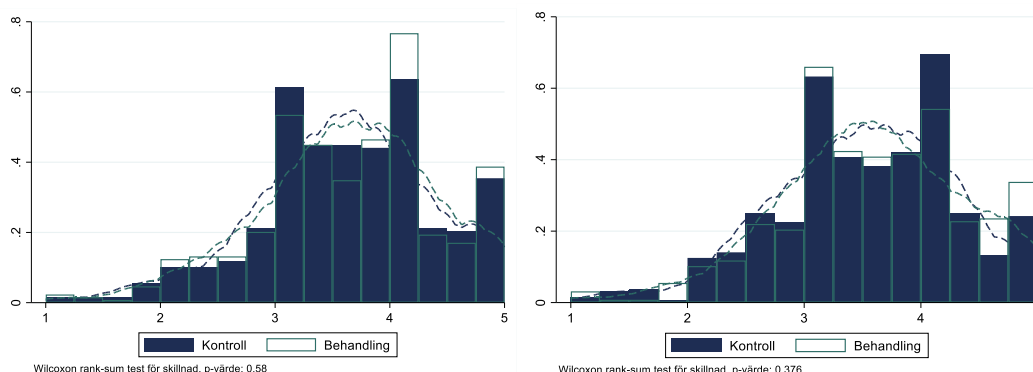
Figur 10: Skillnader i upplevd integration mellan behandlings- och kontrollgrupp, uppdelat på kön

(Män)

(Kvinnor)

Figur 11: Skillnader i upplevd integration mellan behandlings- och kontrollgrupp, uppdelat på avstånd till arbetsmarknaden

(Nära)

(Långt ifrån)

Resultat från regressionsanalyser enligt de tre ovan använda specifikationerna redovisas i Tabell 11 och bekräftar resultatet från figurerna ovan. Skattningarna görs för effekten av arbetsmarknadsinträde på upplevd integration i form av integrationsindexet, och görs separat för kvinnor och män och uppdelat på avstånd till arbetsmarknaden. Tabell 11 visar att effekterna för kvinnor är positiva och signifikant skilda från noll. Detta gäller både för skattningarna av randomiseringsutfall på integration (kolumnen ”reducerad form”) och för IV-skattningarna av effekter av arbete på integration (andra kolumnen). Sambandet mellan arbetsmarknadsinträde och upplevd integration är däremot svaga oavsett grupp (kolumn 3).

Tabell 11: Resultat från regressionsanalys för arbetsmarknadsinträde och upplevd integration, uppdelat på kön och avstånd till arbetsmarknaden

	(1) Reducerad form	(2) IV	(3) OLS
Kvinnor	0,11**	1,00***	0,30***
Män	-0,02	-0,23	0,12***
Långt ifrån arbete	0,07	0,76	0,26
Närmare arbete	0,04	0,41	0,15

Not: Se Tabell D6 och D7 i appendix D för regressionsutfall per delfråga.

Sammanfattningsvis visas att ett arbetsmarknadsinträde har positiva effekter på upplevt lärande. När vi studerar effekten uppdelat på kön och avstånd till arbetsmarknaden kvarstår de signifikanta resultaten för kvinnor och män samt för arbetssökande som bedömts stå relativt nära arbetsmarknaden. Baserat på hela urvalet av individer finns inga effekter av ett arbetsmarknadsinträde på upplevd integration, däremot finns en signifikant effekt för kvinnor där ett arbetsmarknadsinträde leder till högre nivåer av integration. Vi konstaterar att ett arbetsmarknadsinträde för kvinnor leder till både ökat lärande och ökad integration.

8 Diskussion och slutsatser

Subventionerade anställningar har under många år varit en viktig del av den svenska arbetsmarknadspolitiken, och under de senaste åren har det funnits flera olika anställningsstöd med mycket höga subventionsnivåer. Det finns flera tänkbara skäl till att ett arbetsmarknadsinträde via en subventionerad anställning skulle kunna öka chanserna för långsiktig arbetsmarknadsintegrering, inte minst för att arbetsplatsen kan vara en arena för arbetsmarknadsrelevant lärande. För många arbeten kan denna effekt också förväntas vara starkare för nyanlända än för andra, åtminstone i den mån arbetsdagen inkluderar kontakt med svenska språket och svensk arbetsplatskultur. Samtidigt är detta område relativt outforskat, det finns helt enkelt inte så mycket kunskap om vad som händer med individer som gör sitt arbetsmarknadsinträde via subventionerade anställningar. Denna rapport ger en unik inblick i vad subventionerade anställningar betyder i form av möjligheter till lärande och integration för en grupp nyanlända arbetssökande.

Det är i vanliga fall svårt att undersöka vilken inverkan arbete har på egenskaperna hos den som arbetar, eftersom de som arbetar systematiskt skiljer sig från gruppen som inte arbetar. För att komma runt denna utmaning använder vi oss i denna rapport av en enkätundersökning som skickades till arbetssökande som deltagit i en randomiserad försöksverksamhet. I försöksverksamheten fick en slumpmässigt utvald grupp ta del av intensifierade matchningsinsatser. Verksamheten har

utvärderats och visats ha positiva effekter på arbetsmarknadsinträde. Det innebär att vi har enkätsvar från två grupper som, vid tillfället då de delades in i två grupper liknade varandra i allt väsentligt, men som därefter har haft olika erfarenheter av arbete på svensk arbetsmarknad. Analysupplägget baseras på att vi jämför enkätsvaren för lärande respektive integration mellan dessa två grupper. Vi ser en liten men inte obetydlig effekt på lärande och (för kvinnor) integration av att erbjudas matchningsinsatsen. Att matchningsinsatsen varit relativt avskalad i sin utformning, samt att gruppen som fått ta del av matchningsinsatsen i högre grad har gjort ett arbetsmarknadsinträde, gör att vi bedömer det som sannolikt att effekten av insatsen på lärande går via kanalen arbete. Skillnader i andelen som gjort ett arbetsmarknadsinträde är något vi säkert vet skiljer sig mellan grupperna, men skillnader i lärande och integration kan till viss del bero även på andra faktorer kopplade till de subventionerade arbetena, exempelvis om de arbeten som behandlingsgruppen fått i högre utsträckning har möjliggjort lärande.

Resultaten visar att individerna i behandlingsgruppen upplever mer lärande än individer i kontrollgruppen, vilket vi tolkar som en positiv effekt av arbete på lärande. Den skattade effekten är statistiskt säkerställd på hög signifikansnivå. Storleken på den skattade koefficienten i den reducerade formen är relativt liten, men inte oväsentlig. En liten effektstorlek är förväntat då skillnaden mellan grupperna sannolikt drivs av den tredjedel av behandlingsgruppen som har kommit ut i arbete, och sannolikt särskilt av den tiondel i behandlingsgruppen som gjort ett arbetsmarknadsinträde just på grund av att de fick ta del av matchningsinsatsen. När vi skalar om skattningen utifrån antagandet att effekten drivs av just den sistnämnda gruppen²⁵ blir den uppmätta effekten istället mycket stor, större än sambandet vi skattar mellan att vara i arbete och att ha tillgång till arbetsmarknadsrelevant lärande. Dessa två skattningar skapar tillsammans ett intervall inom vilket effekten av arbete på lärande ligger.

Vad gäller integration hittar vi inga effekter för hela urvalet, men uppdelat på kön finns tydligt positiva effekter för kvinnor men inte för män. Vi kan i denna rapport inte förklara varför effekten av ett arbetsmarknadsinträde på integration skulle gälla för kvinnor men inte för män. En tänkbar förklaring är om män i högre grad tar del av aktiviteter och samhällslivet oavsett om de arbetar eller ej. En annan potentiell förklaring till större effekt för kvinnor är att de jobb som kvinnor fått skulle kunna tänkas ge bättre förutsättningar för integration än de jobb som män fått, exempelvis om kvinnor i högre grad arbetar i yrken där de träffar mer människor och därmed fått bättre chans till språkträning och nätverksskapande. För lärande pekar skattningarna i samma riktning för kvinnor och män, och effektstorlekarna är över lag lika, även om resultaten är mer signifikanta för kvinnor. En möjlig förklaring till att effekten är mer signifikant för kvinnor är att skillnader i arbete mellan männen i behandlings- och kontrollgrupp inte är lika stora som för kvinnorna. Osäkerheten blir på så vis större i

²⁵ Genom en instrumentvariabelskattning ("IV-skattning").

skattningen för män trots att de skattade koefficienterna inte skiljer så mycket i storlek.

De respondenter som bedömts stå något närmare arbetsmarknaden ser ut att vara de som lärt sig mest i sitt arbete. Det är värt att påpeka att alla respondenter är nyanlända med flyktningbakgrund, ingen har gjort ett varaktigt arbetsmarknadsinträde i Sverige, och alla har rätt till stora lönesubventioner. Det handlar alltså om en grupp som bedömts stå relativt nära arbetsmarknaden i en grupp där i stort sett samtliga står mycket långt bort. Möjliga förklaringar till dessa gruppskillnader skulle kunna handla om att personer som står lite närmare arbetsmarknaden har större möjligheter att dra nytta av arbetsplatsen, kanske på grund av egna egenskaper, eller på grund av att de arbeten som matchningsstödet lett till för deras del i högre grad ger förutsättningar både för att pröva på nya arbetsuppgifter och att interagera med andra. Det är inte orimligt att tänka sig att olika sorters arbeten fungerar olika väl för att stötta arbetsmarknadsrelevant lärande och integration. En tolkning av de starka effekterna på lärande för gruppen nära arbetsmarknaden, och på integration för kvinnor, är därmed att dessa gruppers delresultat kan ses som indikationer på arbetsplatsens potential för lärande och integration, givet att arbetet i fråga skapar möjligheter att interagera med andra och att pröva på olika arbetsuppgifter.

Även om den här rapportens primära bidrag handlar om effekter av subventionerade anställningar kan resultaten också ses som ett stöd för effekter av reguljära anställningar. Trots tydligt belagda samband mellan olika dimensioner av integration, och mellan arbete och exempelvis färdigheter i det lokala språket, saknas tidigare studier som studerar effekter av arbete på humankapitalgenerering och integration. Effekterna vi redovisar drivs av individer som påbörjat arbete med mycket hög subventionsgrad, i form av introduktionsjobb och extratjänster. Det finns goda skäl att tro att anställningar med lägre subventionsgrad, samt osubventionerade anställningar, skapar tillfällen till lärande i åtminstone motsvarande utsträckning.

För att kunna tolka resultaten av skattningarna som effekter av arbete är det avgörande att arbetsmarknadsinträdet är den enda faktorn som skiljer mellan grupperna och som kan ha påverkat specifikt behandlingsgruppens lärande och integration. Vi måste alltså kunna utesluta att övriga skillnader i det stöd som individerna fick från Arbetsförmedlingen har påverkat hur respondenterna svarat på enkätfrågorna om lärande och integration. Vi anser att detta är ett rimligt antagande då matchningsinsatsen innebar en minimal insats från den arbets sökande med endast några få extra kontakter mellan arbetsförmedlare och arbets sökande. Insatsen startade med ett möte där den arbets sökandes kompetens kartlades, men därefter var det arbetsförmedlaren som arbetade vidare med rekrytering av arbetsgivare och matchning. Vi argumenterar därför för att själva deltagandet i matchningsinsatsen troligen inte påverkat individens livssituation eller svar på enkätfrågorna, och att resultaten i rapporten därför kan tolkas som effekter av ett arbetsmarknadsinträde.

Sammanfattningsvis är rapportens resultat viktiga för att förstå vad som händer efter att en individ påbörjat en subventionerad anställning, och därmed också för det långsiktiga värdet av dessa typer av anställningar. Kunskap om detta är viktigt för utformningen av den aktiva arbetsmarknadspolitiken. Både vad gäller utformningen av specifika stödinsatser och i vägvalsfrågor där rapportens resultat talar för att nyanlända flyktinginvandrare och andra grupper av arbetssökande med svag förankring på arbetsmarknaden ska ha tillgång till och erbjudas arbetsnära och matchande insatser snarare än enbart mer rustande insatser.

Slutsatserna från denna rapport är att ett arbetsmarknadsinträde i form av en subventionerad anställning har positiva effekter på nyanländas arbetsrelevanta lärande. Resultaten är en signal om att det finns ett värde för individen att delta i subventionerade anställningar, och att detta också gäller för subventionerade anställningar som extratjänster och introduktionsjobb med mycket höga subventionsnivåer. Ett ökat lärande (och integration) talar i sin tur för att ett arbetsmarknadsinträde med hjälp av dessa typer av anställningsstöd kan leda vidare till en mer varaktig förankring på arbetsmarknaden. Ur den aspekten finns det också ett värde i att arbeta för hög kvalitet i matchningen mellan arbetssökande och arbetsgivare. Kunskapen från rapporten kan även användas för att fylla en del av kunskapsluckan om effekter av arbete generellt för nyanlända. Vi vill även lyfta att arbetsmarknadsinträdet är förknippat med positiva effekter på integration för kvinnor. Detta är intressant då kvinnor både har lägre sysselsättningsnivå och lägre utbildningsnivå jämfört med män i målgruppen. En tentativ slutsats är att effekten av subventionerade anställningar skulle kunna öka och breddas genom att i högre utsträckning riktas till utrikesfödda kvinnor i målgruppen.

Referenser

Adermon, A. och Hensvik, L. (2020). Gigeekonomin som dörröppnare? IFAU Rapport 2020:22.

Arbetsförmedlingen (2020). Matchningsinsatser för personer som nyligen fått uppehållstillstånd. Delrapport från socialfondsprojektet Jämställd etablering. Arbetsförmedlingen analys 2020:3

Arbetsförmedlingen (2021). Arbetsförmedlarnas implementering av ”Matchning från dag 1”. Forskningsrapport från ESF-projekt Jämställd Etablering. Arbetsförmedlingen analys 2021:16

Arbetsförmedlingen (2022a). Matchningsinsatser för personer som nyligen fått uppehållstillstånd. Slutrapport från socialfondsprojektet Jämställd etablering. Arbetsförmedlingen analys 2022:10

Arbetsförmedlingen (2022b). Kostnadsanalys av matchningsinsatser för nyanlända. Arbetsförmedlingen analys 2022:11

Arbetsförmedlingen (2022c). Att studera progression. En kartläggning av vägen genom insatser till arbete. Arbetsförmedlingen analys 2022:12

Arendt, J. N. (2019). Employment Effects of a Job-First Policy for Refugees. Study Paper No. 139. The Rockwool Foundation Research Unit.

Arendt, J. N. och Bolvig, I. (2020). Early labor market entry, language acquisition and labor market success of refugees. VIVE Working Paper.

Chiswick, B. (1978). The Effect of Americanization on the Earnings of Foreign-born Men. *Journal of Political Economy*, 86(5), 897-921.

Chiswick, B. R., & Miller, P. W. (2009). The international transferability of immigrants' human capital. *Economics of Education Review*, 28(2), 162-169.

Dahlberg, M., Egebark, J., Vikman, U., & Özcan, G. (2020). Labor market integration of loweducated refugees. RCT evidence from an ambitious integration program in Sweden. Working paper 2020:21 IFAU, Uppsala.

Damelang, A., & Kosyakova, Y. (2020). To work or to study? Postmigration educational investments of adult refugees in Germany-evidence from a choice experiment (No. 202031). Institut für Arbeitsmarkt-und Berufsforschung (IAB), Nürnberg [Institute for Employment Research, Nuremberg, Germany].

Duleep, H. O., & Regets, M. C. (1999). Immigrants and Human-Capital Investment. *American Economic Review*, 89(2), 186–191. <https://doi.org/10.1257/aer.89.2.186>

Duleep, H. O., & Regets, M. C. (2002). The Elusive Concept of Immigrant Quality: Evidence from 1970-1990. IZA Discussion Paper No. 631, 631.

Eurostat (2020), Adult Education Survey

Fan, W., & Yan, Z. (2010). Factors affecting response rates of the web survey: A systematic review. *Computers in human behavior*, 26(2), 132-139.

Fogelgren, M., Ornstein, P., Rödin, M., & Skogman Thoursie, P. (2021). Is Supported Employment Effective for Young Adults with Disability Pension? Evidence from a Swedish Randomized Evaluation. *Journal of Human Resources* 0319-10105R2; published ahead of print February 10, 2021.

Forslund, A, P Johansson & L Liljeberg (2004), Employment subsidies – A fast lane from unemployment to work? Working paper 2004:18 IFAU, Uppsala.

Friedberg, R. M. (2000). You can't take it with you? Immigrant assimilation and the portability of human capital. *Journal of labor economics*, 18(2), 221-251.

Harder, N., Figueroa, L., Gillum, R. M., Hangartner, D., Laitin, D. & Hainmueller, J. (2018) Multidimensional measure of immigrant integration, *PNAS*, 115(45), pp. 11483-11488.

Puranen, B. (2019). Med migranternas röst. *Den subjektiva integrationen, Forskningsrapport, 2*. Institutet för framtidsstudier.

SCB (2015): Bortfallsmönster i AKU. Bakgrundsfakta 2015:4.

Appendix A - enkätfrågor

Ditt svar är viktigt. Det vi lär oss från svaren gör det möjligt för Arbetsförmedlingen att bli bättre på att stötta människor som är nya i Sverige. Det är frivilligt att svara. För att inte behöva ställa så många frågor använder vi dina uppgifter hos Arbetsförmedlingen. Vi som jobbar med frågorna får inte berätta för någon vad du har svarat eller om dina uppgifter. Stort tack för att du medverkar!

Du kan byta språk uppe till höger på skärmen.

Har du ett jobb?

Ja
Nej
Vet ej

Förra veckan, arbetade du och fick lön?

Ja
Nej
Vet ej

Om fem år, vill du jobba med det du gör nu, inom det området eller i den branschen?

Ja
Nej
Vet ej

Vill du stanna på ditt jobb?

Ja
Nej
Ja men jag kan inte vara kvar för jag ska göra annat
Vet ej

Vad behöver du för det jobb du vill ha?

Jag har allt jag behöver
Jag behöver kunna mer svenska
Jag behöver mer utbildning
Jag behöver hjälp att söka jobb
Mer erfarenhet

Annat, ange vad:

Vet inte

Vad behöver du för det jobb du vill ha? (Flera
alternativ är möjliga. Välj det som gäller för dig)

- Jag har allt jag behöver
- Jag behöver kunna mer svenska
- Jag behöver mer utbildning
- Jag behöver hjälp att söka jobb
- Mer erfarenhet
- Annat, ange vad:
- Vet inte

Går du på någon aktivitet en vanlig vecka? (Flera alternativ är möjliga
Välj de som gäller för dig, även om du deltar på distans)

- Jag lär mig svenska, t.ex. SFI, Svenska som andraspråk
- Jag lär mig annat än svenska, t.ex. Komvux
- Jag går på aktiviteter för att söka jobb, t.ex. Stöd och matchning, Lernia, Work for you
- Jag går på andra aktiviteter, t.ex. hjälper till i moskén eller kyrkan, går till språkkafé
- Jag går inte på någon aktivitet

Frågor om ditt jobb och dina aktiviteter:

Får du göra olika saker och lära dig något varje dag på ditt jobb och dina aktiviteter?

1	2	3	4	5
Nej, inte alls				Ja, hela tiden

Gör du samma saker sedan du började på ditt jobb och dina aktiviteter?

1	2	3	4	5
Nej, inte alls				Ja, hela tiden

Lär du känna människor från andra länder än ditt hemland på ditt jobb och dina aktiviteter?

1	2	3	4	5
Nej, inte alls				Ja, hela tiden

Pratar du svenska på ditt jobb och de aktiviteter du går på?

1	2	3	4	5
Nej, inte alls				Ja, hela tiden

Frågor om att leva i Sverige:

Hur ofta talar du svenska?

1	2	3	4	5
Aldrig				Hela tiden

Tittar, lyssnar eller läser du nyheter på svenska?

1	2	3	4	5
Aldrig				Hela tiden

Kan du göra dig förstådd på svenska och säga vad du vill?

1	2	3	4	5
Inte alls				Helt och hållet

Appendix B – metod, bortfall och indexkonstruktion

Enkätutförning, urval och datainsamling

Studiepopulationen har mycket låg förväntad svarsfrekvens. Vi vet från andra studier att utrikesfödda svarar i lägre grad än inrikes födda (Fan och Yan, 2010; SCB, 2015). Studiepopulationen har i tillägg begränsad svenska, begränsad utbildningsnivå och till dels begränsad digital kompetens, alla faktorer som var för sig ytterligare drar ned den förväntade svarsfrekvensen. Eftersom det fanns risk för allt för låg svarsfrekvens för att kunna nyttja enkätsvaren, samt behov att hålla nere kostnaderna för undersökningen, kontaktades en delmängd av totalurvalets 3 221 personer vid behov även via telefon. Det prioriterade urvalet, 578 personer, varav 289 ur vardera behandlings- respektive kontrollgrupp, valdes ur de fyra projektkontor med högst behandlingseffekt. Detta eftersom undersökningens upplägg utgår från tillgången till exogent skapad skillnad i erfarenhet av arbetsmarknadsinträde i Sverige.

Telefonsamtalet utfördes alltid av projektmedarbetare som *inte* tidigare haft kontakt med deltagaren, vilket säkerställdes genom att telefonlistorna delades ut till medarbetare på andra projektkontor än där deltagarna var hemmahörande.

Farhågan med låg svarsfrekvens besannades inte, och hela urvalet används i alla analyser. Svarsfrekvensen i den delmängd av urvalet som vid behov kontaktades via telefon nådde 75 procent av urvalet, medan den i det övriga urvalet (omfattandes övriga 2 643 personer) nådde 64 procent. Personer från de fyra kontor där större insatser gjorts för att få in svar är något överrepresenterade bland respondenterna.

Bortfallsanalys

Tabell B1: Skillnad i sammansättning mellan enkätens respondenter och bortfall

	Andel i bortfallet	Andel bland svarande	Logistisk reg. Utfall svarande=1 reg.koef. p-värde	
Kvinna	0.55	0.53	-0.05	0.51
alder	36.99	37.50	0.01	0.17
Avstånd från arbetsmarknaden (år)	2.36	2.26	-0.04	0.09
Tid sedan randomisering (dagar)	514.98	507.52	-0.00	0.06
Randomiseringsutfall	0.50	0.51	0.03	0.64
Prioriterad urvalsgrupp	0.13	0.21	0.55	0.00
Arbetar (enligt register)	0.29	0.29	0.01	0.93

Tabellnot: Andel av respektive kategori anges i kolumn ett och två. Kategorins koefficientvärde i en logistisk regression på att ha besvarat enkäten redovisas i kolumn tre, och dess p-värde i kolumn fyra.

Index i syfte att fånga lärande respektive integration

Inkluderade indikatorer

Indikatorerna ligger utifrån enkätens frågekonstruktion på samma skala. För båda utfallen adderas fem indikatorer utan transformation, enligt följande:

$$\text{IndexL} = (L1 + (6-L2) + L3 + L4 + L5)/5$$

$$\text{IndexI} = (I1 + I2 + I3 + (6-I4) + I5)/5$$

För båda indexen har två indikatorer snarlik innebörd, men är vända åt varsitt håll. För lärande handlar det om indikatorerna L1: *Får du göra olika saker och lära dig något varje dag?* och L2: *Gör du samma saker sedan du började?* För integration handlar det om indikatorerna I3: *Känner du dig hemma i Sverige?* och I4: *Känner du dig som en främling i Sverige?* Dessa indikatorer kan förväntas fånga samma aspekter av lärande/integration, som därför får en extra tyngd i sina index. Ett alternativ skulle därför kunna vara att konstruera indexen med lägre vikt till dessa indikatorer. Den omvända frågeformuleringen ser dock ut att ha orsakat svårigheter för respondenterna. Detta framkommer av att varken L2 eller I4 har samma (negativa) samband med övriga indikatorer som de andra indikatorerna har (positiva) samband med varandra. Särskilt gäller detta L2, som till skillnad från I4 inte har ett särskilt starkt negativt samband ens med sin invers, L1. Se korrelationsmatris B2 nedan.

Tabell B2: Korrelationsmatris över alla utfallsindikatorer

	L1	L2	L3	L4	L5	I1	I2	I3	I4	I5
L1	1									
L2	-0.07	1								
L3	0.55	-0.09	1							
L4	0.59	-0.12	0.60	1						
L5	0.58	-0.12	0.54	0.72	1					
I1	0.30	0.01	0.30	0.45	0.34	1				
I2	0.25	0.03	0.20	0.28	0.25	0.50	1			
I3	0.15	0.02	0.17	0.16	0.20	0.20	0.24	1		
I4	-0.05	0.01	-0.05	-0.01	-0.05	0.03	-0.02	-0.45	1	
I5	0.20	0.02	0.20	0.25	0.19	0.49	0.37	0.18	0.03	1

Korrelationerna ligger genomgående kring 0 för L2, och för I4:s del endast tydligt nollskilt vad gäller korrelationen med dess invers, I3. Detta innebär å ena sidan att dessa indikatorer tillför information, och vi har därför valt att ha med dem med i sina respektive index med samma enhetsvikter som övriga indikatorer. Det kan å andra sidan också innebära att svaren på dessa indikatorer inte på samma sätt som för övriga kan tolkas som just indikationer på lärande respektive integration. Vi har därför testat att konstruera indexen utan de reverserade indikatorerna. Dvs som $\text{IndexL4} = (L1 + L3 + L4 + L5)/4$ samt $\text{IndexI4} = (I1 + I2 + I3 + I5)/4$. Huvudresultaten med dessa utfallsvariabler redovisas i tabell B3 respektive B4 nedan. Huvudresultaten förblir kvalitativt sett opåverkade.

Tabell B3: Effekter på lärande, baserade på IndexL4

(1)

(2)

(3)

	Reducerad form	IV	OLS
Alla	0,17**	1,74***	0,93***
Kvinnor	0,17*	1,63**	1,05***
Män	0,17*	1,88*	0,81***
Långt ifrån arbete	0,08	0,93	0,94***
Närmare arbete	0,24**	2,39**	0,91***

Not: *** p<0.01, ** p<0.05, * p<0.1

Tabell B4: Effekter på integration, baserade på IndexI4

	(1) Reducerad form	(2) IV	(3) OLS
Alla	0,04	0,35	0,24***
Kvinnor	0,08	0,74*	0,34***
Män	-0,02	-0,24	0,14**
Långt ifrån arbete	0,04	0,45	0,32***
Närmare arbete	0,03	0,24	0,15**

Not: *** p<0.01, ** p<0.05, * p<0.1

Bortfall

Internt bortfall per indikator ligger kring fyra procent för lärande och på en till två procent för integration (Se tabell 6 respektive 7 i huvudtexten). Sammantaget har 92 procent besvarat alla frågor om lärande bland de 1 871 respondenter som angivit att de har ett jobb eller deltar i en aktivitet (och därmed getts möjlighet att svara) och 97 procent av respondenterna har svarat på alla frågor om integration.

De två frågor för respektive utfall som är utformade för att invertera varandra (L1/L2 respektive I3/I4) används för att hantera problem med att en del svarande inte läst, inte förstått, eller av andra skäl inte velat svara annat än ”bästa möjliga”.

Indikatorerna L1 och L2 bör inte båda besvaras med högsta eller lägsta värde, och samma gäller med indikatorerna I3 och I4. För lärande har indexvärdet för de 235 respondenter som besvarat alla indikatorer med alternativ fem kodats om till bortfall. Detta gäller även för svaren från de 17 respondenter som besvarat alla frågor med svarsalternativ ett, lägsta möjliga. För lärande har alltså en inte oansenlig andel respondenter svarat det högsta värdet på alla indikatorer, oavsett indikatorns formulering. Det finns dock inga skillnader mellan kontroll- och behandlingsgrupp, utan av de 235 omkodade respondenterna kommer 118 från kontrollgruppen och 117 från behandlingsgruppen. För integration har indexet för de 37 respondenter som besvarat alla fem integrationsindikatorer med alternativ fem kodats om till bortfall. Detta gäller även för svaren från den respondent som besvarat alla frågor, inklusive fråga fyra, med svarsalternativ ett. Andelen omkodade respondenter ligger en storleksordning lägre för integrationsfrågorna än för frågorna om lärande. Det ser utifrån detta ut som att alla integrationsindikatorer har lästs och begripits av respondentgruppen.

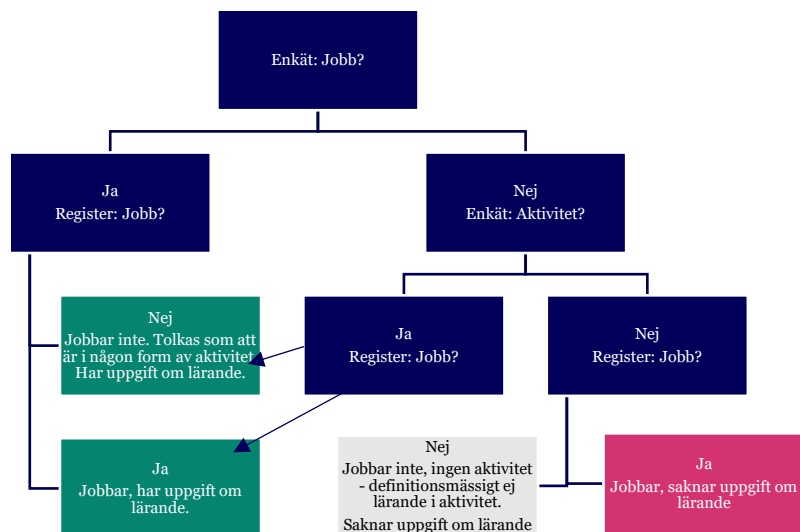
Partiellt bortfall för de 64 respondenter som har besvarat fyra frågor om lärande har hanterats genom att dessa fyra svar har adderats, med fråga två reverserad, samt delats på fyra. Indexet har kodats om till bortfall för de fem av dessa respondenter som svarat fem, högsta möjliga, på alla svar de angivit och vilket inkluderat både indikator ett och två. Noll bland de respondenter som har svarat på exakt fyra av indikatorerna om lärande har svarat ett, lägsta möjliga, på alla angivna svar vilket inkluderat fråga ett och två. Partiellt bortfall för de 46 respondenter som har besvarat fyra integrationsfrågor har hanterats genom att dessa svar har adderats, med fråga fyra reverserad, samt delats på fyra. Den av dessa respondenter som har svarat fem på alla angivna svar inklusive på fråga tre och fyra har kodats till bortfall. Ingen respondent har svarat ett på allt inklusive på fråga tre och fyra.

Efter exkludering av motstridiga svar på reverserade frågor samt inkludering av begränsat partiellt bortfall har 82 procent (1 541 personer) av respondenterna med sysselsättning värden på indexet för lärande, och 97 procent (2 045 personer) värden på indexet för integration.

Arbetsmarknadsrelevant lärande

Kodning av om respondenterna arbetar och deltar i aktiviteter baseras både på självrapporterade uppgifter och registeruppgifter. Detta leder till de tre typer av situationer som beskrivs i flödesschemat nedan. De gröna stopprutorna representerar de situationer där respondenten har ett jobb eller deltar i en aktivitet, och frågor om lärande ställts. Den rosa stopprutan svarar mot en situation där respondenten inte själv upplever sig delta varken i någon aktivitet eller arbeta, och därför inte fått frågor om lärande, men utifrån våra registeruppgifter har ett arbete. Detta är en ovanlig situation, men den existerar (8 respondenter, varav 2 från kontrollgruppen och 6 från behandlingsgruppen). Dessa respondenters lärande har vi kodat som bortfall. Den grå stopprutan är vanligare (234 respondenter, varav 126 från kontrollgruppen och 108 från behandlingsgruppen). Den svarar mot situationen där vi bedömt att respondenten saknar tillfälle till det vi definierar som arbetsmarknadsrelevant lärande. En av enkätfrågorna är konstruerad för att fånga upp föreningsaktiviteter brett ” Jag går på andra aktiviteter t.ex. hjälper till i moskén eller kyrkan, går till språkkafé. ” Det finns dock risk för att bland de som inte rapporterat någon aktivitet vissa respondenter tillbringar en avsevärd tid med att lära sig saker som är relevanta på svensk arbetsmarknad. Respondenter som är aktiva i en idrottsförening eller i en kulturförening, och därigenom både breddar sina nätverk och tränar sin svenska, kanske ändå inte tolkat exemplet med kyrka eller moské som tillräckligt likt deras aktivitet, därmed svarat att de inte deltar i någon aktivitet, och följaktligen inte fått frågorna om lärande. Detta kan även gälla respondenter som deltar i någon aktivitet som inte tillräckligt väl motsvarar begreppet ”jobsöksaktivitet”.

Figur B1: Flödesschema över kodning av jobb och aktivitet, samt konsekvenser för tillgång till uppgifter om lärande.

Hur känsliga är effektskattningarna på lärande gentemot olika antaganden om lärande i aktivitet för de 234 respondenter som på grund av enkätuppläggets definition av arbetsmarknadsrelevant lärande inte getts möjlighet att svara på frågor om lärande (den grå stopprutan)? För att undersöka detta har vi genomfört huvudanalyserna med deras bortfall satt till olika värden. I översta raden i Tabell B4 nedan återkommer skattningarna från huvudtexten. I raden nedanför har de som saknar aktivitet kodats som bortfall, det vill säga analysen har betingats på deltagande i någon form av aktivitet. Detta är dock inte en kausal analys, eftersom matchningsinsatsen som behandlingsgruppen fick ta del av potentiellt sett hade kunnat ändra på sannolikheten att delta i aktiviteter. I rad tre är lärandet för de som helt saknar aktiviteter satt till medelsvarsvärdet. I rad fyra är lärandet satt till medelvärdet bland svarande. Dessa justeringar av värdena för den del av respondenterna som sannolikt lär sig minst – de deltar inte varken på arbetsmarknaden, i Arbetsförmedlingens insatser, eller i egenrapporterad aktivitet – har stora konsekvenser för OLS-skattningarna som minskar med ungefär halva sitt ursprungliga värde. Påverkan på effektskattningarna är avsevärt lägre, i och med att de berörda respondenterna i ungefär lika stor utsträckning finns i kontroll- och behandlingsgrupp.

Tabell B4: Huvudresultat för effekter på lärande, baserade på olika sätt att värdera det arbetsmarknadsrelevanta lärandet för personer som inte deltar i någon (arbetsmarknadspolitisk) aktivitet

Utfallskodning för respondenter utan jobb/aktivitet	Reducerad form	IV	OLS
---	----------------	----	-----

Beskrivning	Värde			
Huvudanalyser	1	0.18***	1.83***	0.82***
Bortfall	-	0.14***	1.28***	0.35***
Medelsvarsvärdet utifrån frågekonstruktionen	3	0.14***	1.39***	0.43***
Medelvärdet bland svarande med jobb/aktivitet	3.50	0.13***	1.28***	0.34***

Not: Ett indexvärde motsvarande 1 representerar det lägsta möjliga svarsmönstret bland svarande med sysselsättning. Medelsvarsvärdet är 3 i och med att svarsskalan går från 1 till 5. Detta värde motsvarar även första kvartilen bland svarande med sysselsättning. Medelvärdet bland svarande med jobb eller aktivitet motsvarar värdet för den 46:e percentilen bland dessa svarande. *** p<0.01, ** p<0.05, * p<0.1

Appendix C – Empirisk strategi

Här redovisas de regressionspecifikationer som används i rapporten. De samband som redovisas, exempelvis i Tabell 5 (lärande) och Tabell 6 (integration) skattas genom följande Ordinary Least Squares modell, benämnd OLS:

$$Y_i = \alpha + \delta A_i + \mathbf{x}'_i \boldsymbol{\beta} + u_i \quad (1)$$

där Y_i är värdet på ett av de sammanvägda indexen för lärande respektive integration, α interceptet, A_i är en indikator på om respondent i arbetade eller inte, \mathbf{x}_i en vektor med kontrollvariabler och u_i feltermen. I Tabell 5 och 6 liksom i resten av rapporten består \mathbf{x} av olika kombinationer av variablerna kön, ålder, avstånd till arbetsmarknaden, projektkontor och randomiseringsmånad. δ är regressionskoefficienten som beskriver den genomsnittliga skillnaden i lärande respektive integration mellan personer som arbetar och personer som inte gör det.

För att undersöka om ett arbetsmarknadsinträde påverkar lärande och integration skattas istället följande modell, också kallad reducerad form:

$$Y_i = \alpha + \delta Z_i + \mathbf{x}'_i \boldsymbol{\beta} + u_i \quad (2)$$

även här är Y_i värdet på ett av de sammanvägda indexen för lärande och integration alternativt värdet på respektive enkätfråga om lärande och integration, α interceptet, \mathbf{x}_i en vektor med kontrollvariabler och u_i feltermen. Istället för att inkludera information på individnivå om arbete genom A_i som i OLS-specifikationen (1), används här Z_i som är en indikator på om respondent i tillhörde försöksverksamhetens behandlings- eller kontrollgrupp.

I experimentet varierade sannolikheten att erbjudas en matchningsinsats över kön, projektkontor och månad. Detta innebär att det inte går att direkt jämföra medelvärden för behandlings- och kontrollgrupp. Detta gäller utfall men även

respondenternas sysselsättning samt bakgrundsfaktorer. I Arbetsförmedlingen (2022a) hanteras detta genom att kontrollera för alla relevanta kombinationer av kön, projektkontor och månad. I denna analys har vi följt samma strategi. Vi har även valt att också i övrigt specificera x_i på samma sätt som i de analyserna. Det innebär att i de kausala analyserna innehåller x_i variabeln avstånd till arbetsmarknaden linjärt och kvadratisk, samt alla kombinationer av kön, randomiseringsmånad och projektkontor. Detta gäller alla resultat i Figur 5, Tabell 9 och Tabell 10 för lärande, och Figur 8 och Tabell 11 för integration.

För att undersöka storleken på effekten av ett arbetsmarknadsinträde på lärande och integration skalas koefficienten av randomiseringsutfall om med behandlingseffekten av randomisering på arbete. Detta görs i två steg, med hjälp av instrumentvariabelregression (IV). Först skattas effekten av randomiseringsutfall på arbete (3a) och därefter skattas effekten av de predicerade värdena på arbete, på lärande respektive integration (3b).

$$A_i = \alpha + \gamma Z_i + x_i' \beta + u_i \quad (3a)$$

$$Y_i = \alpha + \delta \hat{A}_i + x_i' \beta + u_i \quad (3b)$$

Appendix D - Resultat

Tabell D1: Skattat samband mellan lärande och att delta i aktiviteter

Variabler	(1) IndexL	(2) IndexL	(3) IndexL
AktivitetSvenska	0.037 (0.052)		0.029 (0.052)
AktivitetUtbildning	0.284*** (0.067)		0.258*** (0.067)
AktivitetJobbx	-0.127** (0.061)		-0.110* (0.061)
AktivitetAndra	0.154** (0.073)		0.172** (0.073)
Jobb	0.366*** (0.056)		0.362*** (0.056)
kvinna		0.084 (0.054)	0.092* (0.052)
avstÅnd		-0.018 (0.019)	-0.002 (0.020)
alder		-0.010***	-0.007***

Constant	3.314*** (0.060)	(0.003) 3.840*** (0.096)	(0.003) 3.546*** (0.113)
Observations	1,502	1,502	1,502
R-squared	0.065	0.015	0.073

Standardfel i parantes, *** p<0.01, ** p<0.05, * p<0.1

Tabell D2: Skattat samband mellan integration och att delta i aktiviteter

Variabler	(1) IndexI	(2) IndexI	(3) IndexI	(4) IndexI	(5) IndexI
AktivitetSvenska	0.045 (0.035)	-0.099** (0.050)		0.056 (0.036)	-0.091* (0.050)
AktivitetUtbildning	0.096* (0.053)	-0.019 (0.060)		0.075 (0.053)	-0.043 (0.060)
AktivitetJobbx	0.004 (0.044)	-0.102** (0.051)		0.003 (0.044)	-0.103** (0.051)
AktivitetAndra	0.020 (0.060)	-0.056 (0.063)		0.033 (0.060)	-0.043 (0.063)
Jobb	0.225*** (0.040)	0.236*** (0.040)		0.207*** (0.041)	0.218*** (0.041)
Aktivitet		0.253*** (0.061)			0.256*** (0.061)
Kvinna			-0.020 (0.040)	-0.014 (0.040)	-0.014 (0.040)
avstånd			-0.025* (0.014)	-0.020 (0.015)	-0.018 (0.015)
Alder			-0.005** (0.002)	-0.005** (0.002)	-0.005** (0.002)
Constant	3.489*** (0.035)	3.417*** (0.039)	3.854*** (0.072)	3.722*** (0.079)	3.657*** (0.080)
Observations	2,047	2,047	2,047	2,047	2,047
R-squared	0.018	0.026	0.010	0.025	0.034

Standard errors in parentheses, *** p<0.01, ** p<0.05, * p<0.1

Tabell D3: Regressionsanalys för effekten av arbetsmarknadsinträde på lärande

Variabler	(1) IndexL	(2) IndexL	(3) IndexL
Jobb	0.815*** (0.0619)		1.849*** (0.596)
kvinna	2.606*** (0.776)	2.180** (1.005)	1.567*** (0.544)
Avstånd	0.0239 (0.0561)	-0.0399 (0.0559)	0.103 (0.0718)
Avstånd^2	-0.00761 (0.00599)	-0.00415 (0.00585)	-0.0123* (0.00641)

Behandlingsgrupp		0.181*** (0.0626)	
Constant	2.908*** (0.538)	3.119*** (0.643)	2.598*** (0.445)
Observations	1,775	1,775	1,775
R-squared	0.254	0.184	0.133

Not: OLS i kolumn 1, reducerad form i kolumn 2 och IV-skattning i kolumn 3. I alla specifikationer kontrollerar vi för alla kombinationer av projektkontor, randomiseringsmånad och kön.

Tabell D4: Regressionsanalys för effekten av arbetsmarknadsinträde på lärande, kön

Effekter på lärande för män						
	Reducerad	p	IV	p	OLS	p
Får du göra olika saker och lära dig något nytt varje dag?	0,10	0,39	1,04	0,35	0,51	0,00
Gör du samma saker sedan du började?	-0,18	0,11	-1,76	0,11	-0,22	0,07
Lär du känna människor från andra länder än ditt hemland?	0,01	0,92	0,14	0,91	0,95	0,00
Pratar du svenska?	0,15	0,21	1,49	0,16	1,03	0,00
Lär du dig saker som är bra att kunna på andra jobb	0,06	0,63	0,60	0,60	0,54	0,00
Lärandeindex	0,16	0,08	1,73	0,06	0,73	0,00
Effekter på lärande för kvinnor						
	Reducerad	p	IV	p	OLS	p
Får du göra olika saker och lära dig något nytt varje dag?	0,06	0,56	0,53	0,52	0,86	0,00
Gör du samma saker sedan du började?	-0,21	0,03	-1,79	0,04	-0,14	0,26
Lär du känna människor från andra länder än ditt hemland?	0,31	0,01	2,57	0,00	1,22	0,00
Pratar du svenska?	0,20	0,07	1,70	0,03	1,41	0,00
Lär du dig saker som är bra att kunna på andra jobb	0,10	0,35	0,80	0,30	0,76	0,00
Lärandeindex	0,20	0,02	1,93	0,01	0,90	0,00

Tabell D5: Regressionsanalys för effekten av arbetsmarknadsinträde på lärande, avstånd till arbetsmarknaden

Effekter på lärande för de närmare arbetsmarknaden						
	Reducerad	p	IV	p	OLS	p
Får du göra olika saker och lära dig något nytt varje dag?	0,21	0,08	1,76	0,06	0,54	0,00
Gör du samma saker sedan du började?	-0,19	0,11	-1,60	0,08	-0,40	0,00
Lär du känna människor från andra länder än ditt hemland?	0,15	0,23	1,33	0,15	0,95	0,00
Pratar du svenska?	0,19	0,11	1,71	0,05	1,15	0,00
Lär du dig saker som är bra att kunna på andra jobb	0,15	0,22	1,38	0,16	0,71	0,00
Lärandeindex	0,22	0,02	2,23	0,01	0,84	0,00
Effekter på lärande för de längre ifrån arbetsmarknaden						
	Reducerad	p	IV	p	OLS	p
Får du göra olika saker och lära dig något nytt varje dag?	0,05	0,71	0,46	0,67	0,89	0,00
Gör du samma saker sedan du började?	-0,27	0,02	-2,62	0,04	0,13	0,35
Lär du känna människor från andra länder än ditt hemland?	0,13	0,30	1,36	0,22	1,23	0,00
Pratar du svenska?	0,10	0,42	1,03	0,33	1,30	0,00
Lär du dig saker som är bra att kunna på andra jobb	-0,01	0,94	-0,09	0,93	0,61	0,00
Lärandeindex	0,14	0,17	1,56	0,10	0,76	0,00

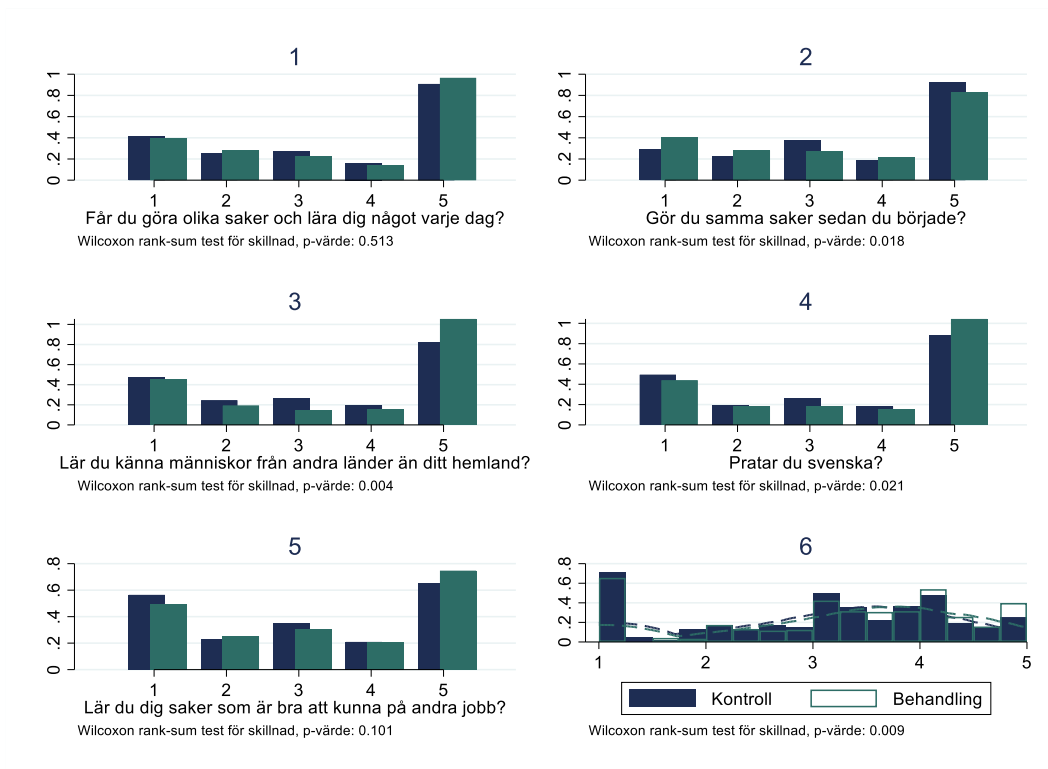
Tabell D6: Regressionsanalys för effekten av arbetsmarknadsinträde på integration, kön

Effekter på integration för män						
	Reducerad	p	IV	p	OLS	p
Hur ofta talar du svenska?	-0,03	0,73	-0,31	0,71	0,35	0,00
Tittar, lyssnar eller läser du nyheter på svenska?	0,02	0,84	0,19	0,83	0,03	0,77
Kan du göra dig förstådd på svenska och säga vad du vill?	-0,07	0,48	-0,66	0,46	0,08	0,43
Känner du dig hemma i Sverige?	0,04	0,73	0,37	0,70	0,01	0,92
Känner du dig som en främling i Sverige?	-0,02	0,77	-0,25	0,76	0,04	0,62
Integrationsindex	-0,02	0,71	-0,23	0,69	0,12	0,05
Effekter på integration för kvinnor						
	Reducerad	p	IV	p	OLS	p
Hur ofta talar du svenska?	0,11	0,11	0,96	0,07	0,68	0,00
Tittar, lyssnar eller läser du nyheter på svenska?	0,17	0,03	1,45	0,03	0,16	0,08
Kan du göra dig förstådd på svenska och säga vad du vill?	0,12	0,11	1,09	0,10	0,21	0,02
Känner du dig hemma i Sverige?	-0,20	0,03	-1,78	0,04	-0,08	0,48
Känner du dig som en främling i Sverige?	-0,01	0,92	-0,07	0,91	0,27	0,00
Integrationsindex	0,11	0,03	1,00	0,02	0,30	0,00

Tabell D7: Regressionsanalys för effekten av arbetsmarknadsinträde på integration, avstånd till arbetsmarknaden

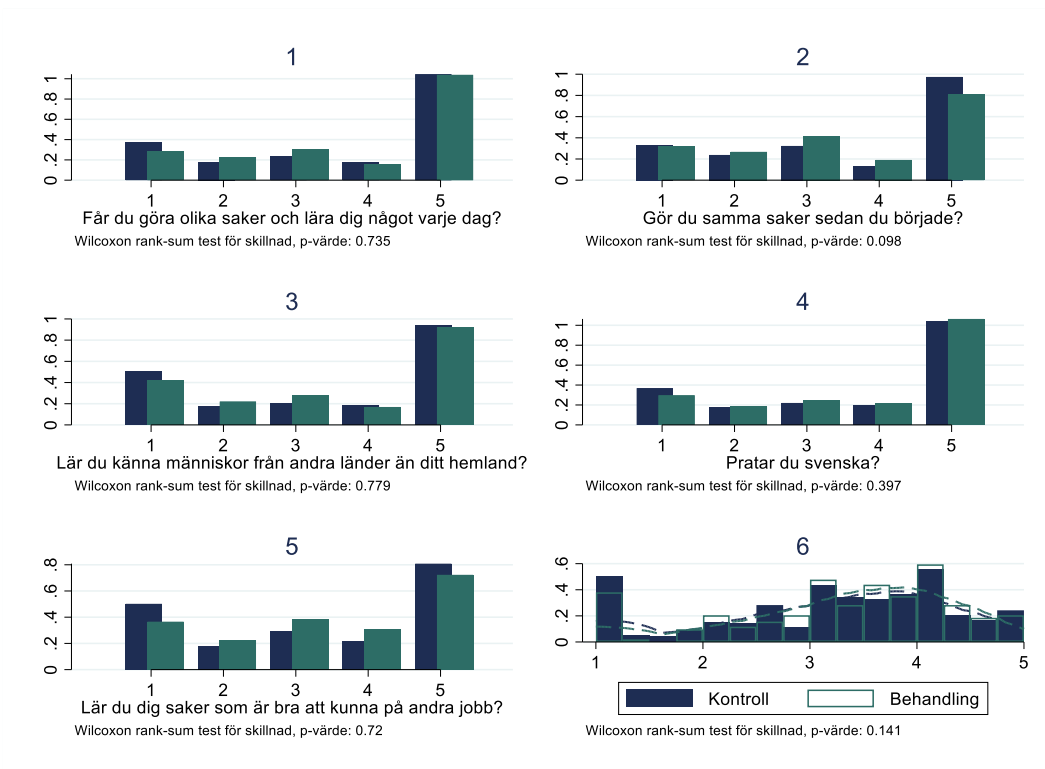
Effekter på integration för de närmare arbetsmarknaden						
	Reducerad	p	IV	p	OLS	p
Hur ofta talar du svenska?	0,00	0,98	0,01	0,98	0,38	0,00
Tittar, lyssnar eller läser du nyheter på svenska?	0,11	0,25	0,95	0,21	0,00	0,99
Kan du göra dig förstådd på svenska och säga vad du vill?	-0,02	0,81	-0,21	0,78	0,10	0,30
Känner du dig hemma i Sverige?	-0,08	0,47	-0,73	0,41	-0,13	0,26
Känner du dig som en främling i Sverige?	0,04	0,66	0,33	0,62	0,06	0,46
Integrationsindex	0,04	0,47	0,41	0,40	0,15	0,01
Effekter på integration för de längre ifrån arbetsmarknaden						
	Reducerad	p	IV	p	OLS	p
Hur ofta talar du svenska?	0,06	0,43	0,69	0,36	0,61	0,00
Tittar, lyssnar eller läser du nyheter på svenska?	0,10	0,29	0,99	0,24	0,18	0,10
Kan du göra dig förstådd på svenska och säga vad du vill?	0,08	0,36	0,90	0,30	0,18	0,08
Känner du dig hemma i Sverige?	-0,20	0,05	-2,18	0,06	0,07	0,58
Känner du dig som en främling i Sverige?	-0,06	0,52	-0,60	0,49	0,29	0,00
Integrationsindex	0,07	0,24	0,76	0,18	0,26	0,00

Figur D1: Skillnader i upplevt lärande mellan behandlings- och kontrollgrupp, kvinnor

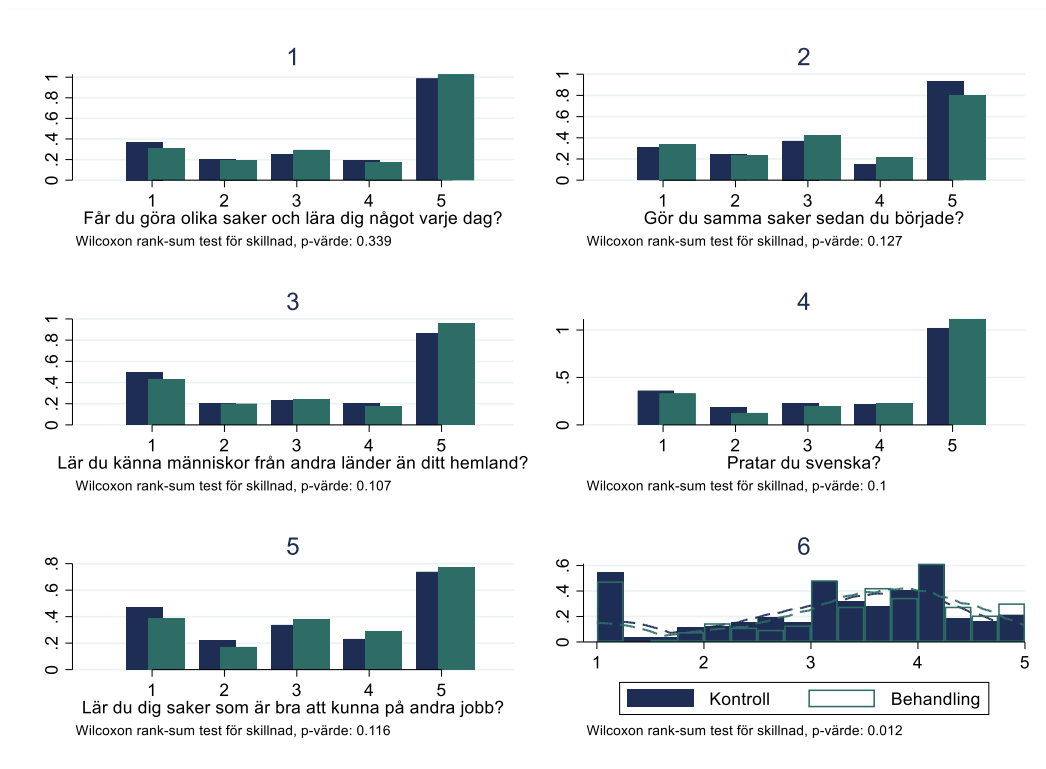

Not: Frågorna kunde besvaras på en skala 1-5.

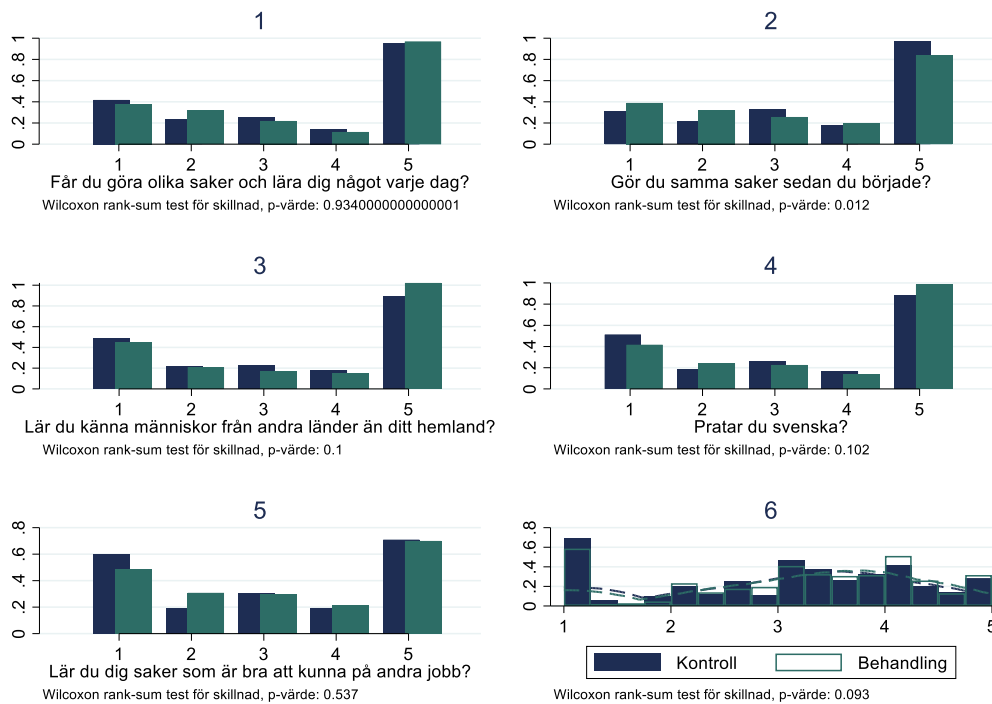
Figur D2: Skillnader i upplevt lärande mellan behandlings- och kontrollgrupp, män

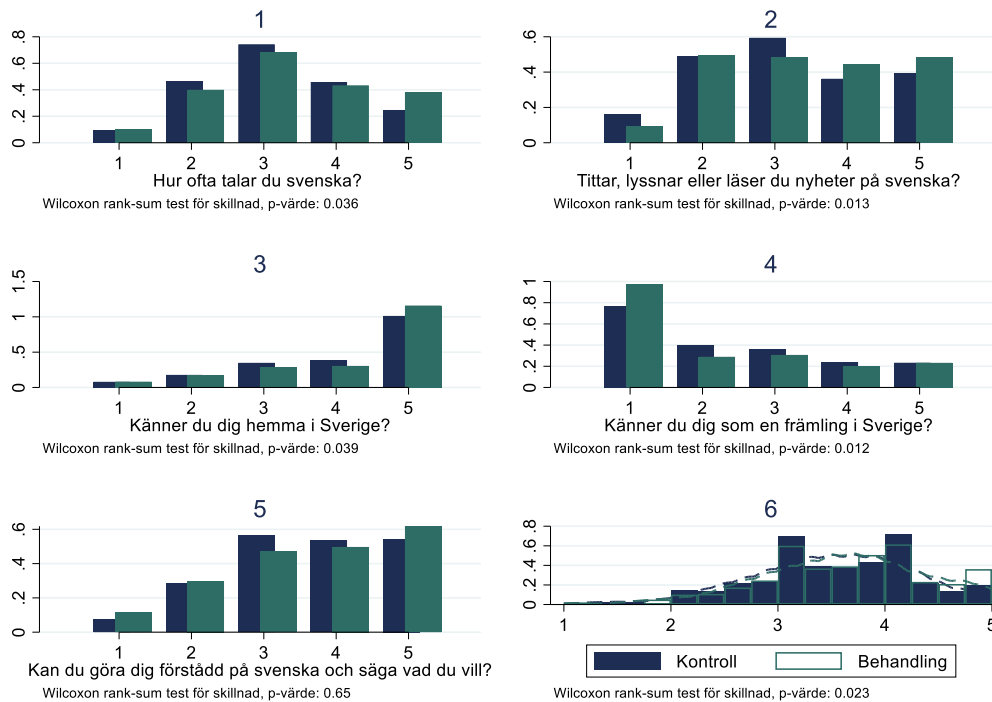
Figur D3: Skillnader i upplevt lärande mellan behandlings- och kontrollgrupp, individer som bedömts stå närmare arbetsmarknaden

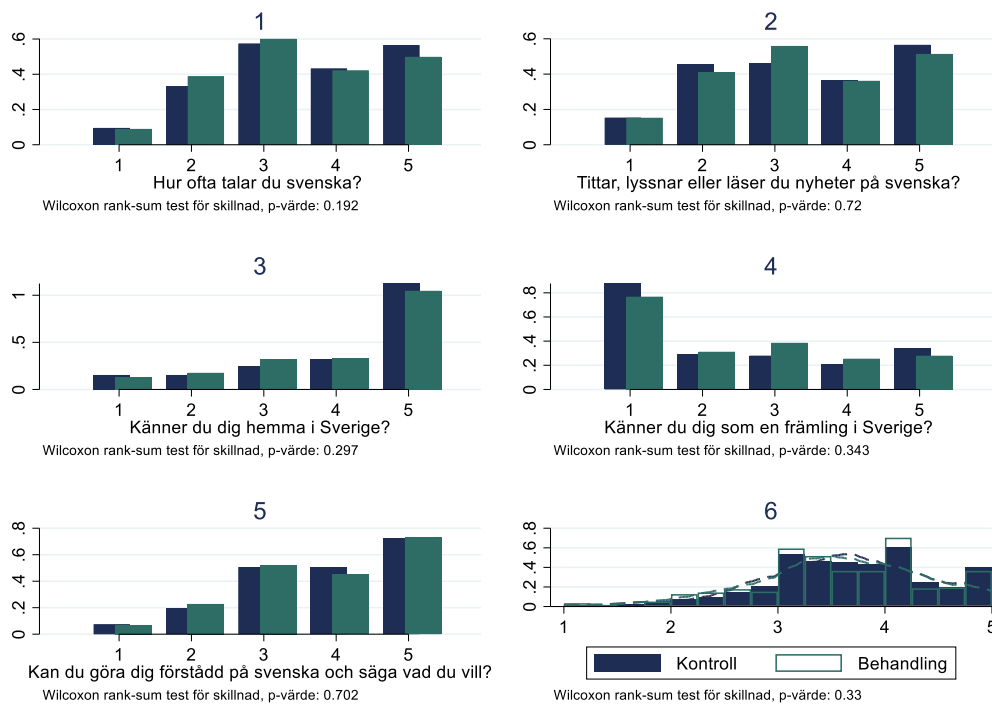
Figur D4: Skillnader i upplevt lärande mellan behandlings- och kontrollgrupp, individer som bedömts stå längre ifrån arbetsmarknaden

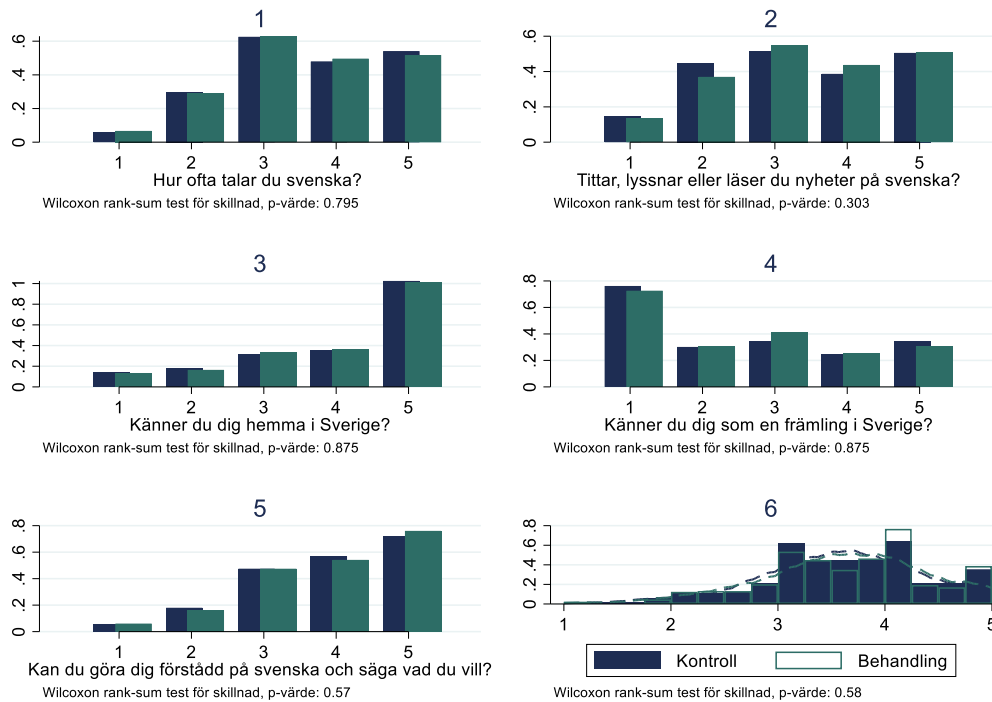
Figur D5: Skillnader i integration mellan behandlings- och kontrollgrupp, kvinnor

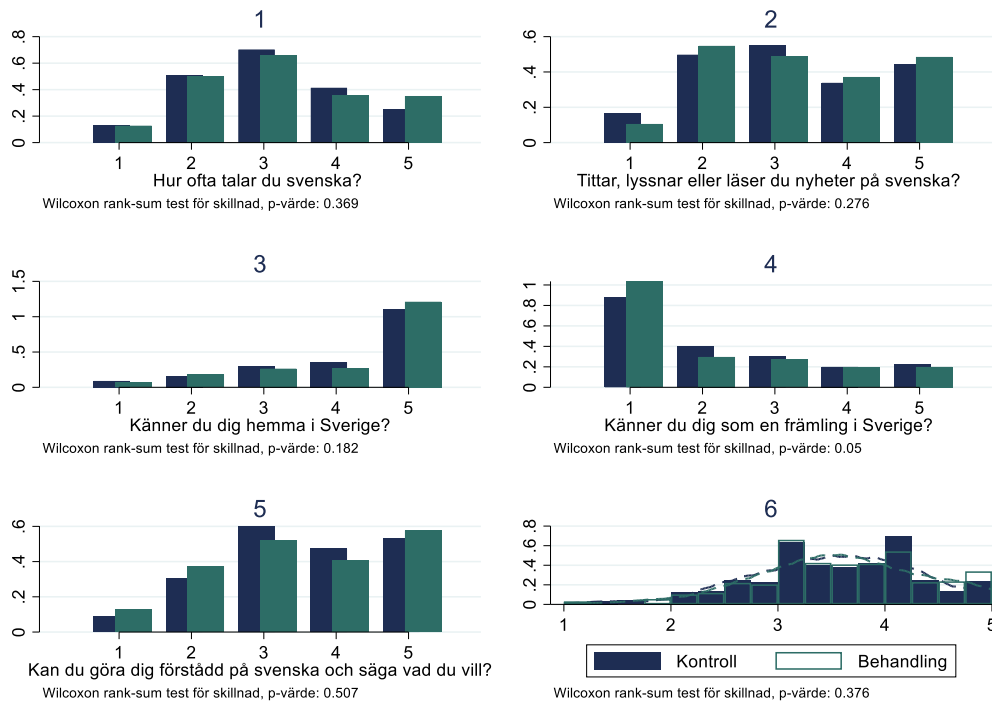
Figur D6: Skillnader i integration mellan behandlings- och kontrollgrupp, män

Figur D7: Skillnader i integration mellan behandlings- och kontrollgrupp, individer som bedömts stå närmare arbetsmarknaden

Figur D8: Skillnader i integration mellan behandlings- och kontrollgrupp, individer som bedömts stå längre ifrån arbetsmarknaden

Effekter av subventionerade anställningar på
lärande och integration - lärdomar från en
randomiserad försöksverksamhet